

VRM – Actualisering 2016

Nota van toelichting Ontwerp

Partiële wijziging

- Visie ruimte en mobiliteit
- Programma ruimte
- Verordening ruimte 2014
- Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)

GS 17 mei 2016

Inhoud

1. Inleiding.....	6
2. Aanleiding voor de Actualisering 2016	6
3. Leeswijzer.....	7
4. Onderwerpen	7
4.1 Regionale visies voor kantoren.....	7
4.2 Regionale visies voor wonen	8
4.3 Huisvesting arbeidsmigranten	9
4.4 Recreatiewoningen	11
4.5 (Boven)regionale voorzieningen.....	12
4.6 Luchtvaart.....	13
4.7 Veiligheidszoning oevers Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas	16
4.8 Ruimtelijke kwaliteit.....	16
4.9 Strandbebouwing.....	17
4.10 Provinciale landschappen.....	18
4.11 Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur).....	19
4.12 Aardkundige waarden	20
4.13 Archeologie – Cultuurhistorische Hoofdstructuur	21
4.14 Zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied.....	22
4.15 Omvang agrarische bouwpercelen	23
4.16 Intensieve veehouderij.....	23
4.17 Slim ruimtegebruik.....	24
4.18 Agenda ruimte	28
4.19 Intrekking toetsingskader vergunningverlening bodemenergie.....	28
4.20 Kruidelregeling.....	29
4.21 Waterplan.....	31
4.22 Regionale waterkeringen.....	32
4.23 Grootschalige waterbergingsgebieden	32
4.24 Duin- en Bollenstreek.....	33
4.25 Noordrand Goeree	35
4.26 Plaspoelpolder Rijswijk.....	35
4.27 3 ha kaart.....	36
4.28 Aanpassing kaarten	39

1. Inleiding

De Visie ruimte en mobiliteit is vastgesteld in juli 2014, evenals de bijbehorende Programma's ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte 2014. Alle documenten gezamenlijk worden aangeduid met de noemer VRM.

Naar verwachting treedt eind 2018 de Omgevingswet in werking. De nu nog verplichte, sectorale planvormen voor ruimte, mobiliteit, water en milieu gaan dan vervallen. Hiervoor in de plaats komt een nieuw stelsel voor integraal omgevingsbeleid, bestaande uit één omgevingsvisie, programma's en één verordening. De provincie werkt toe naar integratie van het omgevingsbeleid en de VRM wordt hier straks onderdeel van. Met het oog hierop is het wenselijk de VRM actueel te houden. De overgang naar integraal omgevingsbeleid gaat gemakkelijker als de te integreren beleidsproducten actueel zijn. Inhoudelijk en procesmatig gezien wordt bij actualisering van de VRM zoveel mogelijk voorgesorteerd op de Omgevingswet.

De Visie ruimte en mobiliteit heeft een strategisch karakter en bevat de hoofdlijnen van het provinciaal beleid ten aanzien van ruimte en mobiliteit. De visie is robuust van opzet en daarom lang houdbaar. Het Programma ruimte en het Programma mobiliteit bevatten anders dan de visie veel concretere gegevens over programma's, projecten en ontwikkelingen. Aanpassing daarvan is daarom met enige regelmaat nodig. Ook aanpassing van de Verordening ruimte is soms nodig vanwege de daarin opgenomen kaarten met precieze begrenzingen en de doorwerking daarvan naar gemeentelijke bestemmingsplannen.

2. Aanleiding voor de Actualisering 2016

Sinds de vaststelling van de VRM zijn twee partiële wijzigingen vastgesteld, met name in verband met enkele urgente ontwikkelingen. De Actualisering 2016 is eigenlijk de eerste reguliere actualisering, omdat de aanleiding voor deze actualisering al bij de vaststelling van de VRM was voorzien. Aan de regio's is namelijk gevraagd de visies voor kantoren en wonen voor 1 juli 2015 te actualiseren. De geactualiseerde regionale visies leiden tot aanpassingen in het Programma ruimte (3 ha kaart) en de Verordening ruimte.

Een andere aanleiding betreft het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe coalitie. In het Hoofdlijnenakkoord zijn met betrekking tot het ruimtelijk beleid onder meer aanpassingen aangekondigd met betrekking tot slim ruimtegebruik, de omvang van agrarische bouwpercelen en intensieve veehouderij aangekondigd.

Sinds de inwerkingtreding van de VRM zijn er enkele veranderingen aangebracht in het samenhangende systeem van beleidsproducten. De Agenda ruimte is als uitvoeringsinstrument vervallen, hetgeen leidt tot aanpassing van het Programma ruimte. De Visie ruimte en mobiliteit krijgt expliciet de status van Waterplan. Het toetsingskader vergunningverlening bodemenergie is ingetrokken en vervangen door een nieuwe beleidsregel.

Daarnaast leidt de uitvoeringspraktijk ook tot aanpassingen in het beleid. Soms is het beleid op onderdelen onduidelijk, soms zijn er nieuwe ontwikkelingen waar nog niet goed op kan worden ingespeeld. Ook kan het zijn dat er behoefte is om meer ruimte te geven of juist scherper te sturen.

Samengevat leidt dit tot de volgende categorieën van onderwerpen:

- 3 ha kaart en actualisering regionale visies voor wonen en voor kantoren;
- hoofdlijnenakkoord;
- het systeem van beleidsproducten;
- uitvoeringspraktijk.

Hoewel het gaat om vrij veel onderwerpen, moet deze actualisering vooral worden gezien als een reguliere onderhoudsbeurt, om er voor te zorgen dat de VRM weer up to date is. Het gaat om een partiële herziening, dus niet alles is opnieuw bezien.

3. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is per onderwerp aangegeven wat er speelt, waarom er reden is voor een aanpassing en in welke beleidsproducten dat leidt tot wijzigingen. De tekstwijziging zelf is te vinden in de volledige versies van de visie, het programma en de verordening. Daarin zijn alle wijzigingen zichtbaar gemaakt door middel van doorhalingen (geschrapte tekst) en rode tekst (toegevoegde tekst). Als het gaat om kaartwijzigingen is kort omschreven om welke wijziging het gaat.

4. Onderwerpen

4.1 Regionale visies voor kantoren

Bij de vaststelling van het Programma ruimte heeft de provincie aan de regio's verzocht om per 1 juli 2015 de regionale visies voor kantoren te actualiseren dan wel op te stellen. De meeste regio's hebben hier meer tijd voor nodig gehad. In maart 2016 zijn de vastgestelde regionale visies aanvaard door Gedeputeerde Staten na bespreking in de statencommissie Ruimte en Leefomgeving. Dit geeft aanleiding de teksten in het Programma ruimte hierover te actualiseren. Daarnaast wordt de in de Verordening ruimte opgenomen kaart met kantorenconcentratielocaties aangepast, voor wat betreft de locatie 'Internationale Zone' (gemeente Den Haag). Deze locatie wordt in overeenstemming gebracht met de werkelijke situatie.

Ter voorbereiding van de kantorenvisies voor de volgende periode (2018-2021) worden in 2017 nieuwe vraagramingen opgesteld en mogelijk ook de kantorenconcentratielocaties aangepast. Dit wordt derhalve meegenomen in een volgende actualisering van de VRM.

Wijziging visie, programma en verordening

De teksten in paragraaf 2.2 en 2.3 van het Programma ruimte over kantoren, worden geactualiseerd als gevolg van de aanvaarding door Gedeputeerde Staten van de geactualiseerde regionale kantorenvisies.

Op kaart 1 (kantoren) van de Verordening ruimte wordt de aanduiding van de 'Internationale zone' in Den Haag aangepast. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 2.3.1 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 2.3 van het Programma ruimte.

4.2 Regionale visies voor wonen

Geactualiseerde regionale woonvisies

Bij de vaststelling van het Programma ruimte in juli 2014 heeft de provincie de regio's verzocht om per 1 juli 2015 de regionale visie voor wonen te actualiseren. Bij besluit van 3 november 2015 hebben Gedeputeerde Staten een besluit genomen over de aanvaarding van de geactualiseerde regionale woonvisies. De actualisering van de regionale woonvisies leidt tot mutaties op de 3 ha kaart in het Programma ruimte. Op de 3 ha kaart en de bijbehorende tabellen staan stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 ha buiten bestaand stads- en dorpsgebied aangeduid. Voor een overzicht van de mutaties op de 3 ha kaart wordt verwezen naar de paragraaf over dat onderwerp.

Actualisering regionale woonvisies per 1 juli 2017

Om beleidsmatig de basis te bieden voor de volgende ronde van actualisering van de regionale woonvisies, is het nodig de teksten hierover in het Programma ruimte aan te passen. GS hebben de regionale woonvisies aanvaard tot 1 juli 2017. Vóór die tijd is aan de regio's gevraagd de visies te actualiseren. Bij deze actualisering zet de provincie in op een doorontwikkeling van de regionale woonvisies, samen met de gemeenten en regio's, om ze kwalitatiever en integraler te maken.

Een belangrijk onderdeel van de doorontwikkeling van de regionale woonvisies is dat kwaliteit meer voorop komt te staan in het gesprek over woningbouwplannen. Door een te kwantitatieve benadering blijven soms plannen liggen die van veel toegevoegde waarde zouden kunnen zijn, zoals transformatie van leegstaande kantoren. Met een kwalitatieve, bredere benadering wordt het beleid voor wonen integraler en wordt voorgesorteerd op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarbij wil de provincie aan gemeenten een uitgestoken hand bieden door kennisdeling of proefprojecten. Dit wordt al ingezet via onder meer het Actieprogramma Slim Ruimtegebruik.

De aanpassingen in het Programma ruimte hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

Van bandbreedte WBR/BP naar Woningmarktverkenning als basis voor gesprek

Door een cijfermatige, kwantitatieve benadering blijven soms goede initiatieven op de plank liggen. Het gaat dan bijvoorbeeld om plannen voor herbestemming of binnenstedelijke kwaliteitsverbetering, of plannen waarbij een segment wordt toegevoegd waar nog te weinig aanbod in is zoals woningen onder de liberalisatiegrens of middeldure huur. De reden hiervoor is vaak dat andere plannen, waar (voorlopig) weinig zicht is op realisatie, in de weg zitten bij de onderbouwing van de behoefte. Het gesprek over aanpassen, uitfaseren of herbestemmen van deze plannen is niet van de ene op de andere dag gevoerd, vanwege politieke en/of financiële overwegingen. Ondertussen kan er wel behoefte zijn aan andersoortige ontwikkelingen, zoals hiervoor beschreven. Door kwaliteit centraler te stellen in het gesprek over woningbouwplannen, kan een betere afweging worden gemaakt over welke plannen gewenst zijn. Het kan ook zijn dat er aan een bepaald woonmilieu of prijssegment al teveel geprogrammeerd is. Er is dan aanleiding om dat aan te passen.

Om dit kwalitatieve gesprek te voeren, is kwalitatief behoefteonderzoek nodig. De Woningmarktverkenning, die de provincie iedere drie jaar laat uitvoeren op basis van het Woon Onderzoek Nederland (WoON), kan hiervoor de basis bieden. De Woningmarktverkenning geeft een

inschatting van de woningvraag per prijsklassen, woonmilieu en woningtype. Dit is geen 'blauwdruk' – zeker niet tot op de woning nauwkeurig- maar geeft wel richting. De Woningmarktverkenning heeft niet de enige bron van informatie te zijn. Veel gemeenten en regio's hebben zelf ook onderzoeken die op lokaal of regionaal niveau inzicht in geven. Deze onderzoeken kunnen ook worden gebruikt.

We onderzoeken nog of en hoe we voor gewenste segmenten de onderbouwing voor de Ladder eenvoudiger kunnen maken, zoals nu al is gedaan voor sociale woningbouw, n.a.v. de grote asielinstroom. Dit was te onderbouwen, doordat de behoefteprognoses deze vraag niet in die orde van grootte hadden voorzien. In het nieuwe behoefteonderzoek van dit jaar is deze extra vraag wel meegenomen. Om zo'n type afspraak te kunnen doorzetten, zullen we daarom moeten onderzoeken hoe deze 'Ladderproof' is te maken. Dit kan per regio op maat worden afgesproken, in aansluiting bij de vraag-aanbod balans in die regio.

Woningvoorraad onder de liberalisatiegrens (update)

De huidige tekst in het programma gaat nog uit van 'voldoende sociale woningbouw'. Intussen hebben Gedeputeerde Staten de term 'strategisch voorraadbeheer' geïntroduceerd bij de uitvraag en aanvaarding van regionale woonvisies in 2015, waarmee beter wordt aangesloten bij opgave. Het gaat immers om het zorgen voor een passend aanbod voor de doelgroepen. Nieuwbouw is slechts één van de mogelijke manieren om dit te bereiken. Ook bijvoorbeeld sloop/nieuwbouw, herstructurering, aankoop/verkoop en huurprijsbeleid dragen hieraan bij. Hierover maken gemeenten prestatieafspraken met woningcorporaties.

In de tekstwijziging wordt hierop voortgeborduurd en wordt aangesloten bij de terminologie van het nieuwe Rijksbeleid.

Samenwerking stedelijke woonmilieus

Het realiseren van stedelijke woonmilieus is een belangrijke opgave in Zuid-Holland, waarvoor de provincie de samenwerking opzoekt met andere partijen. Een voorbeeld is het MIRT-onderzoek Stimuleren Stedelijk Wonen en het vervolg daarop. Dit type samenwerking wil de provincie voortzetten en daartoe verankeren in de VRM. Hierbij wordt ook de basis gelegd voor een gebiedsgerichte samenwerking, in samenhang met een gezamenlijke verstedelijkingsagenda of –strategie.

Wijziging programma

Paragraaf 2.2.1 en 2.2.3 van het Programma ruimte wordt aangepast om een beleidsmatige basis te bieden voor de actualisering van de regionale woonvisies in 2017.

Hoofdstuk 7 (bijlage) van het Programma ruimte komt te vervallen omdat deze binnenkort is verouderd. De bijlage is een toelichting op de uitkomsten van Woningmarktverkenning 2013. Dit jaar komt er een nieuwe Woningmarktverkenning.

4.3 Huisvesting arbeidsmigranten

In de regio's Haaglanden, Rijnmond en Holland Rijnland werken en wonen aanzienlijke aantallen arbeidsmigranten. Een deel daarvan woont langdurig of permanent in deze regio's, het andere deel werkt en woont maar beperkte tijd (seizoensgebonden) in de regio's.

De huisvesting van arbeidsmigranten in de vorm van logies of wonen wordt door de provincie beschouwd als een stedelijke functie waarop de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is. Waar de regionale behoefte doorgaans goed kan worden onderbouwd, is het onduidelijk hoe de huisvesting precies door de gemeenten wordt gefaciliteerd. De trend in bijvoorbeeld de Duin- en

Bollenstreek is dat (seizoens)huisvesting van arbeidsmigranten vooral op de eigen agrarische percelen wordt gefaciliteerd. De ruimtelijke impact hiervan kan voor het buitengebied aanzienlijk zijn. Ook zijn er voorbeelden bekend van recreatieparken waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. In het kader van deze actualisering is daarom onderzocht of het nodig is het provinciaal beleid op dit punt aan te passen.

Huidige situatie

In Nederland verblijven op dit moment 400.000 arbeidsmigranten uit Oost-, Midden-, en Zuid-Europa. De vraag naar (tijdelijke) huisvesting voor deze groep blijft de komende jaren groot.

Uit de cijfers van het Rijk blijkt dat er in Zuid-Holland jaarlijks ongeveer 80.000 - 90.000 arbeidsmigranten wonen en werken. In Holland Rijnland gaat het om 10.000 - 15.000 arbeidsmigranten en in Haaglanden om ongeveer 45.000 arbeidsmigranten voornamelijk verdeeld over Den Haag en Westland.

Een groot deel van deze werknemers werkt en woont korte tijd in Nederland, zij verblijven voornamelijk op basis van logies. Een kleinere groep blijft permanent en wordt onderdeel van de reguliere woningbehoefte. In Holland Rijnland wordt de behoefte aan (tijdelijke)verblijfsplaatsen geschat aan 4.250 met een uitbreidingsvraag naar de toekomst van nog eens 4.250.

Er is al met al een aanzienlijke (en groeiende) behoefte aan tijdelijke en permanente woonvormen voor arbeidsmigranten. Onderstaande schema geeft een indicatie van de manier waarop uitzendbureaus hun personeel huisvesten (bron: ABU). Daarbij biedt vooral "wooneenheden in gebouwencomplex" een aanzienlijk groeipotentieel.

Reguliere woningen	80%
Recreatiebungalows	68%
Hotel, pension	35%
Stacaravans	20%
Wooneenheden in gebouwencomplex	20%
Anders	10%

Uitgangspunt is dat deze woonbehoefte binnen Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD) wordt gefaciliteerd aangezien het een stedelijke functie betreft en de Ladder voor duurzame verstedelijking doorlopen moet worden. De gemeente moet dan ook bij elk plan voor huisvesting van arbeidsmigranten onderbouwen waarom het plan al dan niet binnen BSD wordt gerealiseerd. In de praktijk is het lastig om dat elk plan afzonderlijk te motiveren. Het gaat om een aanzienlijke opgave. De behoefte aan huisvesting is en blijft groot en gemeenten vinden het lastig om de opgave binnen BSD te realiseren.

Structurele oplossingen

Het zou dan ook goed zijn als gemeenten en/of regio's vroegtijdig invulling geven aan de vraag hoe de huisvesting van arbeidsmigranten ruimtelijk gefaciliteerd gaat worden. Op basis hiervan kunnen gemeenten en provincie het gesprek voeren over structurele oplossingen voor de huisvesting van arbeidsmigranten, waarbij het uitgangspunt blijft dat deze opgave binnen BSD wordt gerealiseerd. Een dergelijke beleidslijn of visie kan voor gemeenten een goede basis zijn om trede 2 van de Ladder voor duurzame verstedelijking te onderbouwen.

In het Programma ruimte zal daarom aan gemeenten worden gevraagd inzicht te geven in de manier waarop zij de structurele huisvesting van arbeidsmigranten ruimtelijk willen faciliteren. De tekst over arbeidsmigranten komt als volgt te luiden:

“Arbeidsmigranten zijn belangrijk voor de Nederlandse economie. In de greenports maar ook in de Rotterdamse haven werken veel arbeidsmigranten. Hun huisvesting vraagt om specifieke oplossingen. Arbeidsmigranten die zich slechts voor kortere tijd in Nederland vestigen, kunnen tijdelijke woonruimte vinden in de vorm van short stay of logies. Deze accommodaties kunnen gerealiseerd worden in tijdelijke en permanente bouwwerken. Uitgangspunt is dat het hier gaat om normale stedelijke functies waarop de Ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is. De provincie faciliteert bij knelpunten, binnen de uitgangspunten van de VRM.

De provincie nodigt (samenwerkende) gemeenten met veel arbeidsmigranten uit om inzicht te geven in de manier waarop zij de huisvesting van arbeidsmigranten ruimtelijk willen faciliteren. Op deze manier kunnen gemeenten en provincie in een vroeg stadium overeenstemming bereiken over de manier waarop de huisvesting van arbeidsmigranten in een gebied vorm zal krijgen in het licht van de Ladder voor duurzame verstedelijking.”

Wijziging programma

De tekst in paragraaf 2.2.3 van het Programma ruimte over de huisvesting van arbeidsmigranten wordt aangepast.

4.4 Recreatiewoningen

Het beleid voor recreatiewoningen is verwoord in paragraaf 3.2.2 van het Programma ruimte. Hierin is aangegeven dat nieuwe recreatiewoningen alleen kunnen worden toegestaan in bestaande en nieuwe parken. Tevens is aangegeven dat de provincie permanente bewoning van recreatiewoningen als een ongewenste ontwikkeling beschouwt.

Dit beleid wordt gecontinueerd. Wel is het wenselijk de tekst iets te verduidelijken. Onduidelijk is wat onder een park wordt verstaan. Daarom wordt een begripsbepaling toegevoegd aan de verklarende woordenlijst in bijlage 2 van de visie. Een bedrijfsmatige exploitatie en gemeenschappelijke voorzieningen zijn nodig om permanente bewoning tegen te gaan.

De tekst over recreatiewoningen komt daarom als volgt te luiden:

“Nieuwe recreatiewoningen zijn alleen toegestaan in bestaande of nieuwe verblijfsrecreatieparken, teneinde permanente bewoning tegen te gaan.

Het beleid voor ruimtelijke kwaliteit is van toepassing. De uitbreiding van een bestaand verblijfsrecreatiepark zal veelal een vorm van ‘aanpassing’ zijn. De ontwikkeling van een nieuw verblijfsrecreatiepark zal veelal een vorm van ‘transformatie’ zijn. Een recreatiewoning wordt niet gezien als een stedelijke ontwikkeling.

Permanente bewoning van recreatiewoningen beschouwt de provincie als een onwenselijke ontwikkeling.”

De begripsbepaling “verblijfsrecreatiepark” luidt als volgt:

“een terrein van enige omvang met een recreatief karakter, met gemeenschappelijke voorzieningen en overeenkomstig inrichting en juridische bestemming bedoeld om recreatiewoningen voor tijdelijk verblijf, bedrijfsmatig te exploiteren.”

Wijziging visie en programma

De tekst over recreatiewoningen in paragraaf 3.2.2 van het Programma ruimte wordt aangepast, zoals hierboven aangegeven.

Aan de verklarende woordenlijst in bijlage 2 van de Visie ruimte en mobiliteit wordt de begripsbepaling “verblijfsrecreatiepark” toegevoegd.

4.5 (Boven)regionale voorzieningen

In het Programma ruimte is het beleid ten aanzien van bovenregionale voorzieningen vastgelegd. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ziekenhuizen, onderwijsinstellingen, musea, bioscopen en theaters. Aangegeven is dat het wenselijk is bovenregionale voorzieningen zoveel mogelijk in stedelijke centra te realiseren, zodat deze voorzieningen een bijdrage kunnen leveren aan de vergroting van de agglomeratiekracht. Tevens is aangegeven dat de provincie hierover afspraken wil maken met gemeenten.

Dit beleid werkt in de praktijk niet goed. Zo wordt geen onderscheid gemaakt tussen verschillende typen voorzieningen. Voorzieningen zoals theaters en bioscopen dragen echter veel meer bij aan de attractiviteit van de centra, dan voorzieningen zoals ziekenhuizen en onderwijsinstellingen. Ook blijkt er geen goed antwoord te zijn op een reeks van initiatieven voor grootschalige bioscoopcomplexen in de voorsteden en op locaties buiten de centra. Het is daarom wenselijk duidelijker aan te geven welke doelen de provincie nastreeft bij dit soort voorzieningen en wat de provincie verwacht van gemeenten op dit punt.

Uit de VRM: Vergroten agglomeratiekracht en bovenregionale voorzieningen

In paragraaf 1.3 van de VRM staat opgetekend wat er voor nodig is om agglomeratiekracht te vergroten.

Het vergroten van de agglomeratiekracht vraagt om verbindingen en ruimtelijke kwaliteiten die de ontmoeting tussen mensen en de uitwisseling van goederen en informatie mogelijk maken. Dat gaat niet alleen om het toevoegen van vierkante meters of tracés. Het gaat ook om het leggen van sociale en economische relaties, om meer onderlinge verbondenheid, zodat bestaande voorzieningen en gebieden beter kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het geheel. De fysieke infrastructuur en de ruimtelijke inrichting ondersteunen deze verbondenheid. Bij de investeringen in het netwerk ligt de prioriteit bij de grootste knelpunten en hun relatie tot de economische agenda. De provincie wil kwaliteiten van de stedelijke agglomeratie versterken door woon- en werkfuncties en voorzieningen op excellent bereikbare knooppunten te clusteren en concentreren. Verder wil de provincie ruimte bieden voor functiemenging.

Het onderdeel clusteren en concentreren van voorzieningen op excellent bereikbare knooppunten is uitgewerkt in paragraaf 2.3.2. van het Programma ruimte, waar staat dat de provincie het wenselijk vindt dat bovenregionale voorzieningen zoveel mogelijk in stedelijke centra worden gerealiseerd, zodat deze voorzieningen een bijdrage kunnen leveren aan de vergroting van de agglomeratiekracht.

Knelpunten huidige beleidssituatie

Als voorbeelden van bovenregionale voorzieningen worden in het Programma ruimte genoemd: MBO/HBO-instellingen, universiteiten, ziekenhuizen en specialistische klinieken, musea, bioscopen en theaters. Waar het wel logisch lijkt om musea, bioscopen, theaters en dergelijke in een stadscentrum te realiseren, is dat voor ziekenhuizen veel minder logisch. Zoals hierboven aangegeven dragen theaters en bioscopen in grotere mate bij aan de attractiviteit van een centrum dan ziekenhuizen. Voor de laatste categorie is het vooral logisch dat deze op een goed bereikbare plek worden gevestigd, maar dit hoeft niet per se het stadscentrum te zijn.

De term bovenregionale voorzieningen is niet juist. Het gaat niet alleen om bovenregionale voorzieningen, maar om alle voorzieningen met een bovenlokaal verzorgingsgebied. Het gaat om voorzieningen die, ter versterking van de agglomeratiekracht (vitaliteit en kwaliteit van de centra), bij voorkeur gesitueerd moeten worden in de centra van steden.

Ook is in het Programma ruimte niet benoemd wat de stedelijke centra zijn waar deze (boven)regionale voorzieningen zich kunnen vestigen. In alle centra zijn op grond van het huidige beleid dus voorzieningen van een bovenregionale omvang mogelijk. Het lijkt hier logisch om een gradatie van steden / stadscentra aan te houden, waarbij de mate van multimodale bereikbaarheid in combinatie met de functie van de stad / het stadscentrum (gaat het bijvoorbeeld om een centrumgemeente of stadscentrum met een specifieke profilering als Zoetermeer leisurestad) bepalend zijn voor de toelaatbaarheid van een voorziening met een specifieke omvang.

Verder staat er in het Programma ruimte dat de provincie afspraken wil maken met gemeenten over de locatiekeuze voor dit type voorzieningen. Afspraken met gemeenten zijn nog niet gemaakt. Insteek voor deze actualisering is dat met de aanpassing van het beleid het maken van specifieke afspraken met gemeenten niet meer nodig is.

Wijziging programma

Gelet op het voorgaande wordt de tekst over bovenregionale voorzieningen in paragraaf 2.3.2 van het Programma ruimte aangepast.

4.6 Luchtvaart

Momenteel is het luchtvaartbeleid ondergebracht in het programma Mobiliteit. Vanwege de grote ruimtelijke consequenties van luchthavens wordt dit overgeheveld naar het Programma ruimte. Daarnaast is het nodig het huidige luchtvaartbeleid te actualiseren. Ook is een nadere uitwerking van de opgenomen hoofdlijnen van beleid nodig.

In het huidige programma is aangekondigd dat Rotterdam The Hague Airport voornemens is een luchthavenbesluit aan te vragen. De luchthaven heeft inmiddels de eerder aangekondigde onderzoeken ten behoeve van het luchthavenbesluit gepresenteerd. De concrete acties zoals deze waren opgenomen in het provinciale beleid, evenals de stand van zaken, zijn daardoor inmiddels (deels) achterhaald. Actualisering van het beleid op dit punt is daarom wenselijk. Wijziging van de beleidsmatige uitgangspunten ten aanzien van de luchthaven vindt niet plaats.

Het programma is aangevuld met een toelichting op de bevoegdheden van de provincie en de relatie met het landelijk beleid en vigerende regelgeving ter verduidelijking van deze aspecten.

Kleine en recreatieve luchtvaart

Een specifieke uitwerking van het luchthavenbeleid is nodig met betrekking tot initiatieven van kleine en recreatieve luchtvaart, met in het bijzonder commerciële helihavens. Deze uitwerking heeft onder meer betrekking op de locatie van luchthavens en de maatschappelijke randvoorwaarden waaraan deze locaties moeten worden getoetst. Als leidend uitgangspunt hanteert de provincie dat gezocht wordt naar een balans tussen de maatschappelijke dan wel individuele belangen aan de ene kant en het belang van bescherming van natuurbeschermingsgebieden en de kwaliteit van de leefomgeving aan de andere kant. Gelet op het diverse karakter van de kleine luchtvaart en het beperkt aantal aanvragen, vergt iedere luchthaven maatwerk. De in dit concept opgenomen aanvullende beoordelingscriteria zullen naar verwachting voldoen aan de wens een duidelijker afwegingskader te bieden en tegelijkertijd maatwerk te kunnen leveren.

Het maximum aantal vergunde luchthavens wordt losgelaten. In plaats daarvan zal een kwalitatieve beoordeling plaatsvinden.

In het Programma Mobiliteit was de bepaling opgenomen dat aan gemotoriseerde kleine luchtvaart enkel ruimte geboden wordt op Rotterdam The Hague Airport. Deze bepaling behoeft verduidelijking, omdat onvoldoende helder is welke categorieën luchtvaart hieronder vallen. Gewone vleugelvaste vliegtuigen, aangeduid als single engine piston, worden geacommodeerd op Rotterdam The Hague Airport. Aanvragen voor nieuwe locaties zullen worden afgewezen. De geluidsarme gemotoriseerde luchtvaart, Micro Light Aircraft, motorzweefvliegen en paramotorvliegen, kunnen echter vanwege de interferentie met het luchthavenverkeer, niet gevestigd worden op Rotterdam The Hague Airport. Aanvragen voor deze categorieën kleine luchtvaart dienen daarom niet op voorhand te worden afgewezen. Wel zal een zorgvuldige afweging plaatsvinden ten aanzien van het effect op de leefomgeving, hinder, natuur en beschermde diersoorten.

Bij de definiëring van de categorieën is gebruik gemaakt van het inmiddels ingetrokken Beleidsplan regionale luchtvaart 2008-2020 en Verordening Ruimte 2010.

Schiphol en 20 Ke-contour

De 20 Ke-contour is een planologische contour bedoeld om terughoudendheid te betrachten wat betreft woningbouw buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Deze terughoudendheid is enerzijds ingegeven vanuit het oogpunt van de bescherming van mensen tegen vliegtuiggeluid, en anderzijds om voldoende ruimte te laten voor (toekomstige) ontwikkelingen (zoals veranderingen in aanvliegroutes) van de mainport Schiphol.

Op dit moment wordt het Luchthavenindelingsbesluit van Schiphol herzien. In dit proces loopt een discussie welke overheidslaag verantwoordelijk is voor het beperkingenregime binnen de 20 Ke-geluidcontour. Het beperkingenregime gaat over de woningbouwmogelijkheden binnen deze geluidscontour. Tot op heden is het Rijk verantwoordelijk voor de ruimtelijke regels binnen de 20 Ke-geluidscontour. Deze regels staan in het Luchthavenindelingsbesluit (LiB) dat het Rijk momenteel wijzigt. Na de eerdere decentralisatie van de verstedelijkingsopgave naar provincies en gemeenten is de volgende stap dat de afweging tussen de woningbouwopgave en de geluidhinder binnen de 20 Ke-contour een verantwoordelijkheid van de provincie wordt. Vooruitlopend op de definitieve LiB is het nodig dat de provincie een beperkingenregime van de 20 Ke-geluidscontour opstelt en in de Verordening Ruimte opneemt.

Helikopterluchthavens

Een specifieke uitwerking van het luchthavenbeleid was nodig voor commerciële helihavens. Deze uitwerking heeft onder meer betrekking op de locatie van luchthavens en de maatschappelijke randvoorwaarden waaraan deze locaties moeten worden getoetst. In het Programma Ruimte zijn de

diverse categorieën helikopterluchthavens benoemd en toetsingskaders gedefinieerd. Onderdelen van de inmiddels ingetrokken Verordening Ruimte 2010 zijn hierbij geïntroduceerd.

Onbemande luchtvaartuigen

Kaders vanuit de Wet luchtvaart

Onder voorwaarden kan overal gestart en geland worden met een onbemand luchtvaartuig of modelvliegtuig. Deze activiteiten kunnen zonder ontheffing of vergunning van de provincie of gemeente plaatsvinden. Echter de Wet luchtvaart schrijft wel een maximale vlieghoogte en minimale afstand voor tot aaneengesloten bebouwing, mensenmenigten en autowegen. Ook mogen vluchten niet plaatsvinden in de CTR van Rotterdam The Hague Airport, dat wil zeggen binnen een straal van 15 km van deze luchthaven.

Voor zwaardere onbemande luchtvaartuigen (enkel voor professioneel gebruik) tussen 25 en 150 kg, kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen voor Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik van een terrein. Op deze categorie is de provinciale Beleidsregel Landen en Opstijgen op terreinen anders dan luchtvaartterreinen (2013) van toepassing.

Vanuit de Wet luchtvaart geldt geen beperking voor het starten of landen in een natuur- of stiltegebied. Dit betekent echter niet dat alle activiteiten zondermeer zijn toegestaan. De Flora- en Faunawet stelt onder meer dat het voor een ieder verboden is nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Als gevolg hiervan kan een ieder aangehouden worden bij overtreding van de Flora- en Faunawet.

In bepaalde gevallen kunnen Gedeputeerde Staten de toegang tot een Natura 2000-gebied of beschermd natuurmonument beperken of verbieden op basis van de Natuurbeschermingswet, voor zover dit noodzakelijk is voor de bescherming van natuurwaarden. Indien significante verstoring kan optreden door bepaalde activiteiten kunnen deze opgenomen worden in een toegangsbeperkingsbesluit. Momenteel bestaat onvoldoende duidelijkheid in welke mate significante verstoring optreedt bij het vliegen met onbemande luchtvaartuigen. Het zondermeer verbieden van activiteiten voor elk N2000 gebied en/of beschermd natuurmonument, zonder duidelijkheid of significante verstoring optreedt, houdt juridisch mogelijk geen stand. Het is daarom wenselijk dat onderzoek gedaan wordt naar de versturende effecten van deze categorie van luchtvaart zodat algemene richtlijnen kunnen worden opgesteld, zoals ook heeft plaatsgevonden over het starten en landen met helikopters.

Bij Vogelrichtlijngebieden wordt in elk geval een algemeen gebiedsbeperkingsbesluit voorgestaan voor luchtvaartverkeer onder de 300 meter (of 1000 voet), inbegrepen onbemande luchtvaartuigen.

Wijziging visie, programma en verordening

In paragraaf 2.2.2. van de Visie ruimte en mobiliteit wordt de tekst over de inpassing van kleine en creatieve luchtvaart aangevuld. In paragraaf 2.3.1 van de visie wordt de tekst over Schiphol en de 20 Ke-contour aangepast en aangevuld.

Het Programma ruimte wordt aangevuld met paragraaf 2.5 (luchtvaart), met de subparagrafen 2.5.1 (Rotterdam The Hague Airport), 2.5.2 (Schiphol) en 2.5.3 (kleine en recreatieve luchtvaart). Hierin worden de geactualiseerde en aangevulde teksten over het luchthavenbeleid afkomstig uit het Programma mobiliteit opgenomen.

In de Verordening ruimte wordt artikel 2.1.11 (nieuwe woningen binnen de 20 Ke-contour Schiphol) ingevoegd, alsmede een daarbij behorende toelichting. Tevens wordt ingevoegd een nieuwe kaart 13 (20 Ke-contour Schiphol).

4.7 Veiligheidszoning oevers Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas

Relatie met basisnet water

In de toelichting op artikel 2.1.10 Veiligheidszoning oevers Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas van de Verordening Ruimte staat dat PS een besluit nemen over het al dan niet voortzetten van het artikel als basisnet water in werking is getreden. Het basisnet water is met het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) per 1 april 2015 in werking getreden. In het Bevt is een regeling opgenomen voor plasbrandaandachtsgebieden met een vergelijkbare ruimtelijke doorwerking als artikel 2.1.10 van de Verordening Ruimte. Echter deze regeling is alleen van toepassing op rijkswegen en spoorwegen waarover aanzienlijke hoeveelheden brandbare vloeistoffen worden vervoerd, en niet op rijksvaarwegen. Vanaf 2019 moeten alle schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren dubbelwandig zijn uitgevoerd. In de veronderstelling dat de kans op een plasbrand bij dubbelwandige schepen dan verwaarloosbaar is, zijn de rijksvaarwegen buiten de regeling voor plasbrandaandachtsgebieden gehouden. Maar gelet op het aantal vaarbewegingen met brandbare vloeistoffen op de Nieuwe Waterweg en de Nieuwe Maas is de kans op het optreden van een plasbrand bij dubbelwandige schepen daar nog steeds aanzienlijk: namelijk in de orde grootte waarvoor in de Ministeriële regeling basisnet langs rijkswegen en spoorwegen plasbrandaandachtsgebieden zijn aangewezen. Een plasbrandaandachtsgebied voor de Nieuwe Waterweg en de Nieuwe Maas is dan ook te rechtvaardigen. Conclusie is dat de regeling in het Bevt de veiligheid langs de Nieuwe Waterweg en de Nieuwe Maas niet op een vergelijkbare wijze kan waarborgen als artikel 2.1.10 van de Verordening Ruimte. Artikel 2.1.10 van de Verordening Ruimte wordt daarom gehandhaafd. De toelichting van de verordening wordt hierop aangepast.

Begrenzing werkingsgebied

Per abuis is de begrenzing van Uitzondering havenindustriële complex aan de oostzijde te ver doorgetekend. De oostgrens is gecorrigeerd van raainummer 2003 naar raainummer 2005.

Wijziging verordening

In de toelichting op artikel 2.1.10 van de Verordening ruimte wordt het tekstblok onder het kopje "Relatie met basisnet water" geschrapt.

Kaart 6 (Veiligheidszoning Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas) van de Verordening ruimte wordt aangepast, zoals hierboven aangegeven.

4.8 Ruimtelijke kwaliteit

Verduidelijking begrippen en regels

Met de vaststelling van de Visie ruimte en mobiliteit is het nieuwe handelingskader ruimtelijke kwaliteit in werking getreden. Inmiddels is hiermee de nodige ervaring opgedaan. Samen met partners is het Werkboek Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld. Het begrippenkader van ruimtelijke kwaliteit is hierin uitgelegd en toegepast op verschillende casussen. In grote lijnen werkt het handelingskader goed. Enkele begrippen blijken echter lastig hanteerbaar of zijn onvoldoende eenduidig. Daarom is via het werkboek onderzoek verricht naar eenduidiger begrippen. Dit leidt tot aanpassing van de teksten en de regels in de visie en de verordening.

Schrappen van overbodige regels

De artikelen 2.3.2 (over het herbestemmen van bestaande bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied) en 2.3.3 (over bestaande bedrijven buiten bestaand stads- en dorpsgebied) komen te vervallen, omdat deze weinig toevoegen aan de in artikel 2.2.1 opgenomen algemene regels voor ruimtelijke kwaliteit. In de praktijk blijken deze regels vooral verwarring op te roepen. Twee kleine onderdelen van deze artikelen worden wel gehandhaafd, het gaat om de regels voor bedrijfswoningen en functieverandering bij kassen. De betreffende regels worden overgeheveld naar een nieuw in te voegen zesde lid bij artikel 2.2.1.

Op onderdelen was het beleid voor landgoederen, buitenplaatsen en kastelen nog niet goed verwoord in het ruimtelijke kwaliteitsbeleid. Dit wordt nu aangevuld.

Maasdijk

Om de cultuurhistorische kwaliteit van de Maasdijk te borgen, wordt deze toegevoegd aan de kwaliteitskaart. De Maassluissedijk wordt eveneens toegevoegd.

Andere aanpassingen van de regels voor ruimtelijke kwaliteit hangen samen met de onderwerpen:

- aardkundige waarden
- kustbebouwing
- graslanden duin- en bollenstreek.

Zie de betreffende onderwerpen voor een toelichting op de aanpassingen.

Wijziging visie en verordening

De teksten over ruimtelijke kwaliteit in Visie ruimte en mobiliteit in paragraaf 1.4.2 en in bijlage 1 (uitwerking kwaliteitskaart) worden aangepast en aangevuld.

De Maasdijk en de Maassluissedijk worden als polderdijk toegevoegd aan kaartlaag 2 cultuur- en natuurlandschappen in bijlage 1 Uitwerking kwaliteitskaart van de Visie ruimte

Artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit) van de Verordening ruimte wordt aangepast, evenals de bijbehorende toelichting.

De artikelen 2.3.2 (herbestemmen bestaande bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied), artikel 2.3.3 (bestaande niet agrarische bedrijven en bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied) en artikel 2.3.7 (bescherming graslanden in de Bollenstreek) komen te vervallen.

4.9 Strandbebouwing

De kust van Zuid-Holland is een waardevol landschap. Het strand en de duinen kennen een grote natuurlijke dynamiek en hoge ecologische waarden. Daarnaast vormt de kust een aantrekkelijke plek om te recreëren. In het zomerseizoen vormt het strand een afwisselende strook van drukke delen nabij kustplaatsen, en meer rustige delen. Door forse gezamenlijke investeringen is de kust veilig en is de bereikbaarheid, natuurlijkheid en aantrekkelijkheid toegenomen.

Zowel maatschappelijk als bestuurlijk is er grote zorg dat door een toename van bebouwing op het strand er grote afbreuk wordt gedaan aan zowel de natuurlijkheid als de omgevingskwaliteit van de

kust. Het is van groot belang om in de nabijheid van de stad plekken te hebben waar rust en natuurlijkheid het beeld bepalen.

Aanscherping beleid

Belangrijkste onderdeel van de aanscherping van het beleid betreft het toevoegen van delen van de stranden tussen Hoek van Holland en Noordwijk aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het krijgt daarmee de status van beschermingscategorie 1. Dit betekent dat toekomstige ontwikkelingen moeten passen bij de maat en schaal van bestaande kenmerken van een gebied. Bij inpassing veranderen bestaande structuren en kwaliteiten niet tot nauwelijks en wordt voldaan aan de relevante richtpunten van de kwaliteitskaart.

Voor de rustige delen van het strand bestaan die kenmerken uit een grote mate van natuurlijke dynamiek in samenhang met de zee en het duinlandschap. Daarbij bepalen de vrije toegankelijkheid, openheid en rust het beeld.

De teksten worden conform aangepast in de visie en in de richtpunten voor ruimtelijke kwaliteit. Hier wordt toegevoegd dat op de rustige stranden meer ingezet wordt op de openheid en rust en dat daarmee geen nieuwe seizoensgebonden en/of permanente bebouwing ten behoeve van verblijfsrecreatie wordt toegestaan.

De status van NNN doet meer recht aan de grote kwaliteit die aan de kust wordt toegekend en het totale kustlandschap waarin zee, strand en duinen op logische wijze met elkaar samenhangen. Bij de kustplaatsen wordt de begrenzing nader uitgewerkt. Daar blijft ruimte voor ontwikkeling.

De kaart met de verbeelding van het NNN wordt conform aangepast. De rustige stranden tussen Hoek van Holland en Noordwijk die liggen voor Natura 2000 duingebied worden toegevoegd aan het NNN. De stranden liggend voor de kustplaatsen worden daarmee niet toegevoegd aan het NNN (ook al is daar in een aantal gevallen sprake van smal duingebied met een Natura 2000-status).

Bestaande permanente en seizoensgebonden bebouwing die binnen het NNN gaat vallen mag blijven staan of kan (voor zover er niet op basis van andere criteria anders wordt besloten) elk jaar worden teruggebouwd. Ook als verplaatsing als gevolg van duinaangroei nodig is.

Aanpassing visie, programma en verordening

Bovenstaande leidt tot aanpassing en aanvulling van de teksten over het strand in de Visie ruimte en mobiliteit:

- paragraaf 3.2.2 (beschermingscategorieën);
- paragraaf 3.4 (behouden en vergroten biodiversiteit);
- bijlage 1 (uitwerking kwaliteitskaart).

Tevens leidt dit tot aanpassing van de begrenzing van het NNN op kaart 7 (beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit) en kaart 8 (Natuurnetwerk Nederland) van de Verordening ruimte. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 3.2 en 3.4 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 3.4 van het Programma ruimte.

4.10 Provinciale landschappen

De nieuwe Wet natuurbescherming maakt het mogelijk dat Gedeputeerde Staten vanaf 1 januari 2017 gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland kunnen aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als bijzondere provinciale natuurgebieden of provinciale landschappen. Bezien zal worden wat de toegevoegde waarde is van deze nieuwe mogelijkheid, naast het huidige beschermingsniveau en de mogelijkheid tot aanwijzing van waardevolle gebieden in de Visie ruimte en mobiliteit. Daarbij zal ook gekeken worden naar het beschermingsniveau van specifieke gebieden, waaronder Midden-Delfland.

Als proef is in Midden-Delfland gestart met het maken van een gebiedsbeschrijving. Met de gebiedsbeschrijving wordt vastgelegd wat ontwikkelingsmogelijkheden zijn en wat beschermd moet worden.

Wijziging programma

Een tekst hierover wordt toegevoegd aan paragraaf 3.4 (behouden en vergroten van biodiversiteit) van het Programma ruimte.

4.11 Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur)

Verandering in naamgeving

De nieuwe naam van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit wordt aangepast in visie, programma en verordening.

Begrenzing NNN

De begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland wordt op een aantal plaatsen aangepast. De redenen hiervoor zijn verschillend. De belangrijkste redenen zijn hieronder aangegeven.

- Er is sprake van een kaartfout; de kaart wordt aangepast aan de daadwerkelijke situatie in het veld.
- Er is een deel van een ecologische verbinding nader uitgewerkt of gerealiseerd, waardoor de enigszins sjabloonmatige strook op de kaart kan worden vervangen door de daadwerkelijke begrenzing. Een voorbeeld hiervan is de ecologische verbinding in de Oostvlietpolder (Leiden).
- Er is nieuwe natuur nader uitgewerkt of gerealiseerd, waarbij de exacte begrenzing in het veld afwijkt van de kaart. Een voorbeeld hiervan is de aanpassing van de begrenzingen tussen recreatiegebied en NNN op het Eiland van Dordrecht.
- Er is sprake van compenserende nieuwe natuur (in combinatie met het verdwijnen van 'belangrijk weidevogelgebied' of NNN). Een voorbeeld hiervan is de toegevoegde nieuwe natuur in polder Hoogeweg en in de Elsbroekerpolder als compensatie voor de gevolgen van de Rijnlandroute.
- Er is sprake van een gerealiseerd nieuw landgoed (bij Battenoord).
- In twee gevallen is aan een deel van een te verkopen 'Provinciaal Recreatiegebied', dat een verbindende schakel vormt tussen delen van het NNN, de NNN-status gegeven, in de Alblasserwaard en bij de Ackerdijkse plassen.
- De categorie 'blijvend agrarisch gebied binnen Natura 2000' krijgt de status van NNN, conform de regelgeving van het Rijk; deze status was eerder abusievelijk vervallen. Het grootste voorbeeld hiervan ligt in het Oudeland van Strijen.

Toelichting verordening

In de toelichting op artikel 2.3.4 (NNN) van de Verordening ruimte is aangegeven dat bestaande bebouwing, erven, tuinen en wegen met een gesloten verharding niet tot het NNN behoren. Hieraan wordt toegevoegd “inclusief bermen”.

Een andere aanpassing in de toelichting op de verordening betreft de passage waarin uitgelegd wordt wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden. Deze passage geeft nu aanleiding tot misverstand. Deze passage wordt daarom geschrapt.

Wijziging visie, programma en verordening

De term Ecologische Hoofdstructuur (EHS) wordt zowel in de Visie ruimte en mobiliteit, in het Programma ruimte, als in de Verordening ruimte vervangen door de term Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Tevens leidt dit tot aanpassing van de begrenzing van het NNN op kaart 7 (beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit) en kaart 8 (Natuurnetwerk Nederland) van de Verordening ruimte. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 3.2 en 3.4 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 3.4 van het Programma ruimte.

De toelichting van de Verordening ruimte wordt op bovengenoemde punten aangepast.

4.12 Aardkundige waarden

Aardkundige waarden zijn onderdelen van het landschap die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van een gebied door zon, wind en water. De waarden hebben een relatie met de geologische opbouw, de geomorfologie (landvormen), de hydrologie (ondergrondse waterstromen) en bodemkundige verschijnselen. De waarde van bepaalde verschijningsvormen zijn afhankelijk van zeldzaamheid, mate van gaafheid, kenmerkendheid, zichtbaarheid, toegankelijkheid en reproduceerbaarheid.

Aardkundige waarden geven identiteit aan een gebied, brengen variatie in het landschap en vervullen daardoor een rol bij natuur en recreatie. Ook spelen aardkundige verschijnselen een rol in hydrologische systemen en hebben een bijzondere educatieve waarde. Aardkundige waarden zijn dan onderdeel van ruimtelijke planvormingsprocessen. Veel van deze waarden zijn daarom terug te vinden in de kwaliteitskaart, laag van de ondergrond.

Het Programma ruimte verwoordt expliciet de operationele doelstelling om de archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden te behouden en waar mogelijk te ontwikkelen door deze te betrekken in het beleid voor ruimtelijke kwaliteit en bij gebiedsontwikkelingen. In tegenstelling tot sommige andere provincies heeft de provincie Zuid-Holland een globale, landelijke inventarisatie van aardkundige waarden in 1999 (zoals vanuit Rijksbeleid werd voorgesteld) niet nader in kaart gebracht. De aardkundige waarden in Zuid-Holland zijn daarom begin 2016 nader geïnventariseerd en geactualiseerd. Op basis daarvan is de Kwaliteitskaart ‘Laag van de ondergrond’ aangepast, aangevuld en verbeterd. Korte toelichtingen op enkele relevante aardkundige kenmerken van Zuid-Holland zijn ook tekstueel toegevoegd aan Bijlage 1 Uitwerking kwaliteitskaart’.

Wijziging visie

Bovenstaande leidt tekstwijzigingen in paragraaf 1.5, paragraaf 3.5 en in bijlage 1 van de Visie ruimte en mobiliteit (uitwerking kwaliteitskaart).

Tevens leidt dit tot aanpassing van de laag van de ondergrond in bijlage 1 (uitwerking kwaliteitskaart) van de Visie ruimte en mobiliteit.

4.13 Archeologie – Cultuurhistorische Hoofdstructuur

Voor archeologie zijn in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) twee soorten waarden opgenomen: *bekende* en *verwachte* archeologische waarden. Beide soorten waarden zijn geactualiseerd. De bescherming hiervan loopt mede via het ruimtelijk spoor, vandaar dat ook in de Visie ruimte en mobiliteit (paragraaf 4.3.5) en het Programma ruimte (paragraaf 4.3) hierover beleid is opgenomen. De Verordening ruimte (artikel 2.4.4.) bevat regels voor de bescherming van de bekende archeologische waarden en –voor wat de Limes betreft- ook de bescherming van de verwachte archeologische waarden.

Bekende archeologische waarden

Op dit moment zijn in totaal circa 700 archeologische terreinen van provinciaal belang. Conform artikel 2.4.4. van de Verordening ruimte dienen gemeenten deze terreinen planologisch te beschermen via het bestemmingsplan. Deze laag dateert uit 2007. Er zijn sindsdien nieuwe gegevens beschikbaar gekomen en veranderingen opgetreden, bijvoorbeeld door verstoringen en opgravingen. Deze nieuwe gegevens en veranderingen zijn verwerkt in een actueel kaartbeeld.

De bekende archeologische waarden zijn aangeduid op kaartbeelden in de CHS, de visie, het programma en de verordening. De actualisering leidt tot aanpassing van de betreffende kaarten.

Verwachte archeologische waarden

Op basis van recente geologische informatie zijn zones met een hoge verwachting van archeologische sporen herbegrensd en ook voorzien van een diepte-aanduiding. Hierdoor kan nauwkeuriger worden aangegeven of sprake is van een archeologische verwachting. Onderzoek en/of bescherming van deze bijgestelde archeologische verwachtingswaarden is van directe toepassing op provinciale projecten en gemeentegrensoverschrijdende projecten. Voor gemeenten is deze aanpassing een handreiking voor de kartering en bescherming van archeologische verwachtingszones in hun eigen archeologische beleids- en waardenkaarten.

De verwachte archeologische waarden zijn aangeduid op de CHS. In de Verordening ruimte zijn de verwachte waarden alleen aangeduid voor zover het de Romeinse Limes betreft. Omdat er voor de Limes geen veranderingen zijn ten aanzien van de archeologische verwachtingswaarde, leidt de actualisering alleen tot aanpassing van het kaartbeeld van de CHS.

Wijziging CHS, visie, programma en verordening

De aanduiding van de bekende archeologische waarden op de kaarten behorende bij de CHS en kaart 12 van de Verordening ruimte worden gewijzigd. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 4.3.5 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 4.3. van het Programma ruimte.

De aanduiding van de verwachte archeologische waarden op de kaart behorende bij de CHS wordt gewijzigd.

4.14 Zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied

Het beleid ten aanzien van zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied is nog in ontwikkeling. Momenteel wordt een verkenning uitgevoerd. Ook worden enkele pilotprojecten op Goeree Overflakkee gerealiseerd. Deze aanpak van verkennen, verduidelijken, experimenteren en - als stip op de horizon – toekomstig beleid voor zonne-energie als onderdeel van de ruimtelijke visie op duurzame energie, is nog in uitvoering. In een volgende actualisering van de Visie ruimte en mobiliteit zal dit wellicht leiden tot nieuw beleid.

Tegelijkertijd worden verzoeken ingediend voor initiatieven voor zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied, waarop de provincie in deze tussenfase zorgvuldig antwoord moet geven. De huidige tekst over zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied in de Visie ruimte en mobiliteit en het Programma ruimte is onvoldoende duidelijk om te kunnen besluiten over instemming met deze initiatieven. Daarom wordt als tussenstep in de ontwikkeling van nieuw beleid, in deze actualisering aangegeven onder welke voorwaarden de provincie zal instemmen met initiatieven. Het betreft hier dus een tijdelijke aanpassing. In de energieagenda wordt een ruimtelijke strategie aangekondigd voor energielandschappen die neer zal dalen in de omgevingsvisie van de provincie.

Daarom zal onderstaande tekst worden opgenomen in het Programma ruimte, ter vervanging van het bestaande tekstblok over 'bottom-up initiatieven'.

“Omdat zonnevelden een relatief nieuw fenomeen zijn, wil de provincie experimenteeruimte bieden voor zonne-initiatieven buiten bestaand Stedelijk en dorpsgebied. Daarbij gaat de voorkeur uit naar initiatieven waarvan de plek nog niet exact is bepaald en er ruimte is om te zoeken naar de juiste plek voor het initiatief afhankelijk van de lokale situatie. Bij voorkeur ligt het experiment op locaties waar op termijn een andere functie is voorzien, maar waar die bestemming om diverse redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd.

Deze initiatieven moeten aan de volgende voorwaarden voldoen.

- Aan het initiatief voor het experiment moet een duidelijke onderzoeksvraag te koppelen zijn.
- Vooraf is duidelijk dat er draagvlak is bij betreffende gemeenten en omwonenden/belanghebbenden.
- Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid is van toepassing (generiek en het specifieke beleid voor de beschermingscategorieën 1 en 2). Dit betekent dat de initiatiefnemer in een beeldkwaliteitsparagraaf inzicht moet geven in de effecten, invloed en aanvaardbaarheid van het voorgenomen zonneveld op de (wijde) omgeving.
Hierbij wordt gebruik gemaakt van het ruimtelijk kwaliteitsinstrumentarium van de provincie (Kwaliteitskaart, gebiedsprofielen, werkboek ruimtelijke kwaliteit).
- De initiatiefnemer legt in overleg met de provincie schriftelijk vast wat de onderzoeksvragen zijn die met het experiment worden beantwoord, heldere go-no-go momenten, een evaluatie, monitoring, inzicht in de realiseerbaarheid van het project en hoe om te gaan met maatschappelijk draagvlak.
- Aan het eind van het experiment dient de initiatiefnemer zelf het zonneveld weer weg te halen.

De ervaringen met de experimenten kunnen aanleiding zijn om te bezien of zonnevelden in de onbebouwde ruimte in bepaalde gevallen structureel mogelijk gemaakt kunnen worden, indachtig de richtlijnen voor ruimtelijke kwaliteit “

Wijziging visie en programma

Bovenstaande leidt tot aanpassing van de tekst over zonne-energie buiten bestaand stads- en dorpsgebied in paragraaf 4.4 van het Programma ruimte. Ook de tekst in paragraaf 4.4.3 in de Visie ruimte en mobiliteit wordt aangepast.

4.15 Omvang agrarische bouwpercelen

De omvang van een agrarisch bouwperceel bedraagt volgens de Verordening ruimte maximaal 2 hectare. Binnen deze oppervlakte zou er voldoende ruimte moeten zijn voor het oprichten van bebouwing die noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering van volwaardige agrarische bedrijven. Concentratie op een bouwperceel is positief vanuit een oogpunt van inpassing van agrarische bebouwing in het landschap. Gebleken is dat akkerbouwbedrijven omwille van een duurzame en efficiënte bedrijfsvoering soms behoefte hebben aan schaalvergroting door samenvoeging van twee bedrijven. De provincie wil aan deze bedrijven daarom de mogelijkheid bieden van een bouwperceel groter dan 2 hectare, onder de voorwaarde dat in de nieuwe situatie het bouwblok niet groter is dan de totale omvang van de twee samengevoegde bouwpercelen. Andere voorwaarde is sanering van het achtergelaten bouwblok.

Wijziging visie, programma en verordening

In artikel 2.3.1 (agrarische bedrijven), eerste lid van de Verordening ruimte wordt een nieuw onderdeel b ingevoegd, dat vergroting van het bouwperceel voor samengevoegde akkerbouwbedrijven mogelijk maakt.

In verband hiermee wordt ook artikel 2.3.1, derde lid (verbredingsactiviteiten) aangepast, omdat in technische zin de hierin opgenomen verwijzingen niet meer correct zijn.

In artikel 1.1 van de Verordening ruimte wordt de begripsbepaling “akkerbouwbedrijf” ingevoegd.

In de toelichting van de verordening wordt nadere uitleg hierover toegevoegd.

De beleidsteksten over agrarische bebouwing in paragraaf 3.3 van de visie en paragraaf 3.2.2 van het Programma ruimte worden aangevuld met de mogelijkheid voor vergroting van het bouwperceel bij samenvoeging van akkerbouwbedrijven.

4.16 Intensieve veehouderij

In het hoofdlijnenakkoord is aangegeven dat de provincie ruimte geeft voor extra inspanningen met betrekking tot duurzaamheid en dierenwelzijn bij intensieve veehouderijbedrijven. De huidige doelen, zoals opgenomen in de Visie ruimte en mobiliteit, blijven staan. Met de sector en de gemeenten worden afspraken gemaakt om deze doelen te bereiken. Tevens wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om eisen te stellen aan duurzaamheid. Gebleken is dat de huidige regeling voor intensieve veehouderij in de Verordening ruimte 2014 in juridisch opzicht niet houdbaar is, omdat de daarin opgenomen voorwaarde van certificering vanwege het ontbreken van ruimtelijke relevantie in strijd is met de Wet ruimtelijke ordening. Inspanning om via het rijk gedaan te krijgen dat wij in onze verordening eisen kunnen stellen over duurzaamheid en dierenwelzijn hebben niet tot resultaat geleid.

De provincie onderzoekt welke afspraken met sectorpartijen mogelijk zijn over versterking van duurzaamheid en dierenwelzijn tezamen met het bieden van beperkte ruimtelijke

ontwikkelingsmogelijkheden voor het veehouderijbedrijf. Dergelijke afspraken kunnen geen juridische borging krijgen in de nieuwe verordening. Zolang er nog geen afspraken zijn worden de uitbreidings- en verplaatsingsmogelijkheden beperkt tot 10% ten opzichte van de huidige bebouwing. Afhankelijk van de inhoud van eventuele afspraken met de sector behoort een ruimere vergroting tot de mogelijkheden.

Wijziging visie, programma en verordening

In de Verordening ruimte worden de mogelijkheden voor verplaatsing en uitbreiding van intensieve veehouderij beperkt tot 10% ten opzichte van de bestaande bebouwing. Dit leidt tot aanpassing van artikel 2.3.1 en de toelichting daarop.

De teksten over intensieve veehouderij in paragraaf 3.3 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 3.2.2 van het Programma ruimte worden eveneens aangepast.

4.17 Slim ruimtegebruik

In het hoofdlijnenakkoord is aangekondigd dat de provincie slimme en creatieve transformatie en herbesteding van leegstaande kantoren en winkels mogelijk wil maken. Inmiddels is hiervoor een actieprogramma opgesteld. Het actieprogramma richt zich met name op de uitvoeringspraktijk. Daarnaast is het echter ook wenselijk te bezien of onderdelen van het provinciaal ruimtelijk beleid en de provinciale ruimtelijke regels inhoudelijke of procedurele beperkingen met zich meebrengen voor slimme oplossingen. De Verordening ruimte en het Programma ruimte zijn hierop bezien. Dit leidt tot een aantal aanpassingen van beleid en regels.

Ook zijn enkele onderwerpen geselecteerd die nu nog niet leiden tot aanpassingen in beleid of regels, maar die wel worden geagendeerd voor een volgende actualisering of de toekomstige omgevingsvisie en -verordening. Ook uit het actieprogramma slim ruimtegebruik kunnen de komende tijd nog aandachtspunt komen voor aanpassingen in beleid of regels. Ook deze zullen dan geagendeerd worden voor een volgende actualisering of de toekomstige omgevingsvisie en –verordening.

Artikel 1.1. (begripsbepalingen verordening)

De verordening kent in vergelijking met andere wetten en verordeningen relatief veel begripsbepalingen. Het opnemen van begripsbepalingen is alleen nodig als het gaat om een uitleg die afwijkt van normaal taalgebruik of van andere regels. De volgende begripsbepalingen in artikel 1.1. kunnen worden gemist:

- o Agrarisch aanverwant bedrijf
- o Bedrijventerrein
- o Ecologische hoofdstructuur
- o Geometrische plaatsbepaling
- o Kwaliteitsfonds
- o Provinciale vaarweg
- o Regionale waterkering
- o Romeinse limes
- o Sciencepark
- o Veehouderij (komt alleen voor in combinatie met 'intensieve' en dit begrip wordt apart gedefinieerd)
- o Zeehaventerrein

Het begrip “bestaand stads- en dorpsgebied” wordt in artikel 1.1. (begripsbepalingen) gedefinieerd door een verwijzing naar de begripsbepaling in artikel 2.1.1 (ladder voor duurzame verstedelijking). Dit is een ongebruikelijke constructie. Daarom wordt deze begripsbepaling geheel overgeheveld naar artikel 1.1.

De volgende begripsbepalingen zijn iets verduidelijkt:

- Adviescommissie detailhandel Zuid-Holland
- Bouwmarkt
- Tuincentrum.

De begripsbepalingen staan in de verordening geordend in alfabetische volgorde met een letteraanduiding. Dat is dubbelop. De letteraanduiding komt daarom te vervallen. Hiermee komt ook een verschil in letteraanduiding tussen de elektronische verordening en de ‘papieren’ verbeelding daarvan te vervallen.

Artikel 2.1.1 (ladder voor duurzame verstedelijking)

Op dit moment is het ministerie van Infrastructuur en Milieu bezig om de in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen ‘Ladder voor duurzame verstedelijking’ te herzien. De door het Rijk door te voeren wijzigingen kunnen aanleiding zijn om de provinciale ladder aan te passen. Het is nu nog te vroeg om dit mee te nemen, omdat er nog geen concreet voorstel ligt.

De toelichting in de verordening op de ladder voor duurzame verstedelijking wordt op een enkel punt aangepast. Het gaat om de passage over de definitie van bestaand stads- en dorpsgebied, waarbij is aangegeven dat onbebouwde gebieden daar in elk geval niet onder vallen. Deze tekst mist nuance en wijkt daarmee af van de definitie en de door Gedeputeerde Staten opgestelde indicatieve kaart van het bestaand stads- en dorpsgebied.

Artikel 2.1.4 (detailhandel)

Het detailhandelsbeleid is erop gericht de ruimtelijke detailhandelsstructuur te versterken. Uitgangspunt is dat nieuwe detailhandel wordt gevestigd binnen de centra van steden, dorpen en wijken. Buiten de centra kan alleen ruimte worden geboden aan specifieke branches, die qua aard en omvang van de aangeboden goederen niet of niet goed inpasbaar zijn in de centra. Voor detailhandel in volumineuze goederen hanteert de provincie daarbij een limitatieve lijst van branches, vanuit een oogpunt van duidelijkheid en handhaafbaarheid. Deze limitatieve lijst is tijdelijk geschorst bij Koninklijk Besluit van 21 november 2015 en Koninklijk Besluit van 18 maart 2016. Volgens de minister is de limitatieve lijst in strijd met de Wet ruimtelijke ordening en het Unierecht. De provincie deelt dit standpunt niet. Toch past de provincie de regels op dit punt aan. Langdurige discussie en procedures hierover zijn namelijk niet in het belang van de ruimtelijke ordening in Zuid-Holland. Bovendien is het vanuit een oogpunt van slim ruimtegebruik wenselijk ook de detailhandelsregeling waar mogelijk iets flexibeler te maken. Daarom wordt de limitatieve lijst volumineuze detailhandel losgelaten en vervangen door een begripsbepaling volumineuze detailhandel. Dit is geen beleidsverruiming in inhoudelijke zin, maar in technische zin ontstaat er wel wat ruimte om detailhandel toe te laten in goederen die qua aard en omvang vergelijkbaar zijn met de goederen in de voormalige limitatieve lijst. Het beleid blijft inhoudelijk dus overeind. Hetzelfde geldt voor de handhaafbaarheid van het beleid.

Aanpassing wordt tevens aangewend om de detailhandelsregeling te verduidelijken door een andere ordening en de in de toelichting opgenomen criteria voor perifere detailhandel ook in de regels op te nemen. Zo is nu ook in de regels opgenomen dat het bij perifere detailhandel gaat om branches, die vanwege de aard en omvang van de goederen niet of niet goed inpasbaar zijn in de centra.

Een andere toevoeging betreft de mogelijkheid om buiten de centra kringloopwinkels toe te laten, omdat vestiging in het centrum in de praktijk niet altijd mogelijk is gebleken.

Momenteel wordt een nieuw koopstromenonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten hiervan komen eind dit jaar beschikbaar. Dit kan aanleiding zijn het detailhandelsbeleid fundamenteeler te herzien. Hierop kan thans echter niet op vooruit worden gelopen.

Artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit)

Zie onderwerp "ruimtelijke kwaliteit"

Artikel 2.3.1 (agrarische bedrijven)

Zie de onderwerpen "intensieve veehouderij" en "omvang agrarische bouwpercelen".

Artikel 2.3.2 (herbestemmen bestaande bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied)

Dit artikel komt te vervallen. Zie het onderwerp "ruimtelijke kwaliteit".

Artikel 2.3.3 (bestaande niet-agrarische bedrijven en bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied)

Dit artikel komt te vervallen. Zie het onderwerp "ruimtelijke kwaliteit".

Artikel 2.3.4 (Natuurnetwerk Nederland)

In de toelichting op dit artikel wordt uitgelegd wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden. Deze uitleg is verwarrend en lijkt strenger dan de regels zelf. Daarom wordt deze tekstpassage geschrapt.

Artikel 2.3.5 (Bescherming molenbiotoop)

De regeling voor de molenbiotoop is zeer ingewikkeld. Met name de regeling voor de situatie waarbij de molen binnen bestaand stads- en dorpsgebied is gelegen en de molenbiotoop deels daarbuiten is zeer ingewikkeld en leent zich eigenlijk niet voor een juridische regeling in een verordening. De regeling wordt daarom versimpeld. Voor de meeste situaties blijft het beschermingsniveau gelijk. Alleen voor de situatie waarbij de molen binnen bestaand stads- en dorpsgebied is gelegen en de molenbiotoop deels daarbuiten, kan dit –bij een nieuwe ontwikkeling– een geringe verhoging van de maximale bouwhoogte betekenen.

Artikel 2.3.7 (bescherming graslanden Duin- en Bollenstreek)

De bescherming van de graslanden in de Duin- en Bollenstreek wordt overgeheveld naar algemene regels voor ruimtelijke kwaliteit. Artikel 2.3.7 komt daarom te vervallen. Zie de onderwerpen "ruimtelijke kwaliteit" en "Duin- en Bollenstreek".

Artikel 2.4.1 (windenergie)

Deze regeling kent een algemene ondergrens van het beleid. Deze ondergrens is gesteld op 30kW. Windturbines met een beperkt vermogen zijn dus nergens in Zuid-Holland uitgesloten. Windturbines met een groter vermogen zijn alleen mogelijk in de aangewezen locaties voor windturbines. Een uitzondering hierop is gemaakt voor windturbines met een hoogte van maximaal 45 meter. Deze zijn in onder voorwaarden toelaatbaar in de "stedelijke agglomeratie, de regionale kernen en het glastuinbouwgebied Westland-Oostland". Dit gebied is aangeduid op een kaart bij de verordening. Deze regeling is moeilijk leesbaar en onlogisch, omdat vermogen en hoogte door elkaar heen worden gebruikt. Ook blijkt het aangeduide gebied te beperkt voor initiatieven die vanuit ruimtelijk oogpunt wel

aanvaardbaar zijn. De regeling wordt daarom aangepast. Buiten de locaties voor windturbines kunnen binnen bestaand stads- en dorpsgebied windturbines tot een hoogte van 45 meter worden toegelaten en buiten bestaand stads- en dorpsgebied tot een hoogte van 15 meter. Voor sommige delen van het bestaand stads- en dorpsgebied is dit een verruiming van beleid, omdat de betreffende delen voorheen niet waren aangeduid op de kaart van de verordening.

Agenderen van onderwerpen voor een volgende actualisering

Artikel 2.1.5 glastuinbouwgebied

In het eerste lid van dit artikel wordt bepaald dat een bestemmingsplan voor gronden binnen het glastuinbouwgebied alleen glastuinbouwbedrijven en openlucht tuinbouwbedrijven met bijbehorende voorzieningen toelaat. De leden 2 t/m 8 bevatten aanpassings- en afwijkingsmogelijkheden. Wellicht is een andere opzet van dit artikel beter. De uitkomsten van de Verkenning Westland worden afgewacht alvorens hierover een besluit te nemen.

Artikel 2.1.6 boom- en sierteeltgebied

Dit artikel kent een zelfde opzet als artikel 2.1.5. Zodra aanpassing van artikel 2.1.5 aan de orde is, kan artikel 2.1.6 hierbij meegenomen worden.

Artikel 2.1.7 Bollenteeltgebied

Dit artikel kent een zelfde opzet als artikel 2.1.5. Zodra aanpassing van artikel 2.1.5 aan de orde is, kan artikel 2.1.6 hierbij meegenomen worden.

Artikel 2.3.5 Molenbiotoop

Deze regeling is zeer gedetailleerd en geeft weinig ruimte voor een afweging op lokaal niveau. Met name binnen bestaand stads- en dorpsgebied kan dit belemmerend werken voor slimme ruimtelijke oplossingen. Het is daarom gewenst te onderzoeken op welke wijze het mogelijk is het belang van voldoende windvang voor molens op een andere wijze te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Artikel 2.3.6 Landgoed- en kasteelbiotoop

De bescherming van de landgoed- en kasteelbiotopen is ook onderdeel van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid. De regeling in artikel 2.3.6 komt hier dus bovenop. Het is daarom gewenst te bezien of kan worden volstaan met bescherming van de landgoed- en kasteelbiotopen via artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit).

Artikel 2.4.2 Regionale waterkeringen

Deze regeling is eigenlijk een dubbeling met de bescherming via de leggers van de waterschappen. Het is gewenst de toegevoegde waarde van de regeling in de Verordening ruimte opnieuw te bezien.

Wijziging visie, programma en verordening

Dit onderwerp leidt tot wijziging van de volgende artikelen in de verordening:

- artikel 1.1 (begripsbepalingen);
- artikel 2.1.1 (ladder voor duurzame verstedelijking);
- artikel 2.1.4 (detailhandel);
- artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit);
- artikel 2.3.1 (agrarische bedrijven);
- artikel 2.3.5 (molenbiotoop);
- artikel 2.4.1 (windenergie).

De volgende artikelen komen te vervallen:

Artikel 2.3.2 (herbestemmen bestaande bebouwing buiten BSD);

Artikel 2.3.3 (bestaande niet-agrarische bedrijven en bebouwing buiten BSD);

Artikel 2.3.7 (bescherming graslanden Duin- en Bollenstreek).

Dit onderwerp leidt ook tot wijziging van de toelichting in de verordening op de volgende artikelen:

- artikel 2.1.1 (ladder voor duurzame verstedelijking);
- artikel 2.1.4 (detailhandel);
- artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit);
- artikel 2.3.1 (agrarische bedrijven);
- artikel 2.3.4 (Natuurnetwerk Nederland);
- artikel 2.3.5 (molenbiotoop);
- artikel 2.4.1 (windenergie).

Kaart 10 (Windenergie) van de Verordening ruimte wordt aangepast, dit werkt door op de kaart n in paragraaf 4.4 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 4.4 van het Programma ruimte.

De teksten over windenergie worden aangepast in paragraaf 4.4 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 4.3 van het Programma ruimte.

4.18 Agenda ruimte

De Agenda ruimte 2015 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en is één van de instrumenten waarmee het door Provinciale Staten vastgestelde Programma ruimte tot uitvoering wordt gebracht. De looptijd was tot 1 januari 2016. GS hebben geen Agenda ruimte 2016 vastgesteld. De regio-specifieke zaken komen al voldoende aan de orde tijdens de Bestuurlijke Tafels Ruimte. De andere onderdelen zijn vooral een concretisering van het beleid in het Programma ruimte of geven daar uitvoering aan. In het kader van de Actualisering 2016 worden daarom de teksten hierover in het Programma ruimte aangevuld of geactualiseerd, waardoor de Agenda ruimte niet langer nodig is. Tevens worden alle in het programma opgenomen verwijzingen naar de Agenda ruimte geschrapt.

Wijziging visie en programma

In het Programma ruimte worden alle verwijzingen naar de Agenda ruimte geschrapt. Enkele teksten zijn geactualiseerd door het overzetten van teksten van de agenda naar het programma.

De wijzigingen zijn zichtbaar in de bijgevoegde volledig bijgewerkte versie van het programma. Ten aanzien van bedrijventerreinen lijkt dit ook tot een kleine aanpassing van de tekst in paragraaf 2.2.1. van de Visie ruimte en mobiliteit.

4.19 Intrekking toetsingskader vergunningverlening bodemenergie

In de Visie ruimte en mobiliteit wordt nog verwezen naar het toetsingskader vergunningverlening bodemenergie. Dit is inmiddels echter door Gedeputeerde Staten ingetrokken. Aanpassing van de tekst hierover in de visie is daarom nodig. Reden voor de intrekking is dat uit de evaluatie van het toetsingskader is gebleken dat er minder bodemenergieplannen waren opgesteld dan verwacht. Dit komt enerzijds door de economische crisis van de afgelopen jaren, en anderzijds doordat het toetsingskader door de betrokken partijen als te uitgebreid werd ervaren. Ook was het kader met de

inwerkingtreding van het Wijzigingsbesluit bodemenergie inmiddels op enkele punten achterhaald. Daarom is het toetsingskader ingetrokken en zijn de nog relevante onderdelen opgenomen in de door Gedeputeerde Staten vastgestelde 'Beleidsregel open bodemenergiesystemen in bodemenergieplannen Zuid-Holland 2016'. Op deze manier is het provinciale beleid simpeler en overzichtelijker geworden, zonder dat de oorspronkelijke doelen uit het oog zijn verloren. Het is daarmee eenvoudiger voor gemeenten geworden om goede bodemenergieplannen te maken (de 'uitgestoken hand', in lijn met het hoofdlijnenakkoord).

Wijziging visie en programma

Dit leidt tot aanpassing van de tekst hierover in de visie in paragraaf 4.3.3. onder het kopje 'bodemenergie'. Tevens worden de teksten in paragraaf 4.3 van het Programma ruimte aangepast.

4.20 Kruiemelregeling

Aanleiding

De Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat in een provinciale verordening ook regels kunnen worden gesteld over de inhoud van omgevingsvergunningen waarbij op grond van de zogenaamde kruiemelregeling via een korte procedure van een bestemmingsplan kan worden afgeweken. De situaties waarin dat mogelijk is zijn neergelegd in bijlage 2, hoofdstuk IV, artikel 4 van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Een groot aantal situaties betreft ontwikkelingen die vanuit provinciaal ruimtelijk beleid geen knelpunten opleveren, zoals geringe uitbreidingen, gebouwtjes voor infra en andere voorzieningen, dakterrassen, balkons, antennes etc.

Artikel 4 bevat echter ook enkele onderdelen waarbij toepassing strijdigheid met provinciale ruimtelijke belangen kan opleveren, te weten:

Onderdeel 9: het gebruiken van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein, mits, voor zover gelegen buiten de bebouwde kom, het uitsluitend betreft een logiesfunctie voor werknemers of de opvang van asielzoekers of andere categorieën vreemdelingen;

Onderdeel 11: ander gebruik van gronden of bouwwerken dan bedoeld in de onderdelen 1 tot en met 10, voor een termijn van ten hoogste tien jaar.

De huidige verordening is op dit moment nog van toepassing op alle mogelijkheden die de kruiemelregeling biedt (onderdeel 1 t/m 11). Dat lijkt onnodig belemmerend.

Het doel dat de wetgever met de regeling voor ogen heeft gehad is onder meer het bieden van versnellingsmogelijkheden voor vergunningverlening in relatief weinig ingrijpende situaties, en (o.a.) het eenvoudiger maken om aan leegstaande kantoorgebouwen tijdelijk een andere maatschappelijk gewenste functie te geven en aan plaatsing van mantelzorgwoningen te kunnen meewerken.

Gelet op die doelstellingen, die de provincie op zich onderschrijft, ligt het voor de hand dat de toepasselijkheid van de verordening op de kruiemelregeling beperkt blijft tot die situaties waarin strijdigheid met provinciale ruimtelijke belangen aan de orde kan zijn en die belangen zwaarder wegen dan de door de wetgever beoogde flexibiliteit en versoepeling en met name de wens om leegstaande gebouwen snel een andere maatschappelijk gewenste functie te kunnen geven.

Vanuit die optiek is bezien welke toepassingen van de kruiemelregeling nog binnen de reikwijdte van de verordening zouden moeten vallen. Daarbij is van belang dat de kruiemelregeling niet alleen weinig ingrijpende ontwikkelingen (kruimels) mogelijk kan maken maar ook – via de onderdelen 9 en 11- gebruikt kan worden ten behoeve van verdergaande ingrepen. Met name het feit dat gebruikswijziging

van bestaande gebouwen binnen de bebouwde kom niet langer –zoals voorheen- beperkt hoeft te blijven tot maximaal 1500 m² en het feit dat voor maximaal 10 jaar (tijdelijke) nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn kan aanleiding geven om als provincie op sommige punten toch regulerend op te treden. Van belang is verder dat het begrip “bebouwde kom “ in het Besluit omgevingsrecht niet nader is gedefinieerd. Aangezien het hier gaat om ruimtelijke ontwikkelingen is het gewenst dat – zoals veel gemeenten ook reeds doen – bij het bepalen van de bebouwdelsgrens wordt uitgegaan van de ruimtelijke invalshoek en niet van de grens volgens de Wegenverkeerswet. Voor de hierna geformuleerde voorstellen is daarom als uitgangspunt gehanteerd dat onder grens van de bebouwde kom wordt verstaan de grens van het bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) conform de verordening.

Voorstellen beperking toepassingsbereik verordening

Op basis van een nadere analyse wordt het volgende voorgesteld :

1. Verordening niet van toepassing op vergunningverlening op basis van bijlage 2, hoofdstuk IV, artikel 4, onderdeel 1 t/m 8 en onderdeel 10 van het Bor;
2. Verordening alleen van toepassing op vergunningverlening op basis van bijlage 2, hoofdstuk IV, artikel 4, onderdeel 9, voor zover het betreft toepassing binnen de bebouwde kom waarbij
 - a. sprake is van gebruikswijziging ten behoeve van de functies detailhandel en/of kantoren
 - b. sprake is van gebruikswijzigingen in het op kaart 6 van de verordening (Veiligheidszonerings Nieuwe Maas en Nieuwe Waterweg) aangegeven gebied.
 - c. sprake is van gebruikswijzigingen in de op de bedrijventerreinenkaart in paragraaf 2.2.4 van het Programma ruimte aangegeven bedrijventerreinen en watergebonden bedrijventerreinen.
3. Verordening volledig van toepassing op vergunningverlening op basis van bijlage 2, hoofdstuk IV, artikel 4, onderdeel 9 ,voor zover het betreft toepassing buiten de bebouwde kom
4. Verordening volledig van toepassing op vergunningverlening op basis van bijlage 2, hoofdstuk IV, artikel 4, onderdeel 11 (tijdelijke ontwikkelingen tot maximaal 10 jaar).

Toelichting:

Ad 1 : Bij vergunningverlening in deze categorie (kleine bouwwerken, nutsvoorzieningen etc.) lijkt strijdigheid met provinciale ruimtelijke belangen op voorhand niet aan de orde.

Ad 2: Functiewijziging van bestaande bebouwing binnen de bebouwde kom :

a. Vanuit provinciale optiek is het gewenst om te voorkomen dat zich nieuwe detailhandel vestigt buiten de in de verordening aangegeven locaties. Het belang van een goede ruimtelijke detailhandelsstructuur en sterke centra weegt hier zwaarder dan de wens om aan eventuele leegstaande panden een detailhandelsfunctie te geven.

Een soortgelijke benadering geldt voor functiewijziging naar kantoren, waarvoor de verordening eveneens een beperkt aantal locaties aangeeft. Overigens zal deze beperking in de praktijk weinig belemmerend werken, omdat het bij functiewijziging van bestaande bebouwing naar de functie kantoor meestal zal gaan om kleinschalige of lokale kantoren, die op grond van de verordening wel mogelijk zijn.

De onder b opgenomen beperking (Veiligheidszonerings oevers Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas) zorgt ervoor dat bij functiewijziging (met name ten behoeve van kwetsbare functies) het aspect externe veiligheid volledig kan worden meegewogen.

Tenslotte maakt de onder c genoemde beperking het mogelijk om de vinger aan de pols te houden indien veelvuldige gebruikswijzigingen tot gevolg zouden hebben dat onvoldoende bedrijventerrein voor HMC en/of watergebonden bedrijven resteert, zonder dat daarvoor compensatie plaatsvindt..

Overigens staat het betreffende artikel uit de verordening niet op voorhand in de weg aan enige vormen van functiemenging of transformatie.

Ad 3 : Functiewijziging van bestaande bebouwing buiten de bebouwde kom/BSD.

Op grond van de wettelijke regeling kan dergelijke functiewijziging alleen betrekking hebben op een logiesfunctie voor werknemers of de opvang van asielzoekers of andere categorieën vreemdelingen. Omdat dergelijke woonvormen beschouwd worden als normale stedelijke functies is vestiging binnen BSD uitgangspunt. Gelet daarop is het vooralsnog gewenst functiewijzigingen buiten BSD aan de verordening te kunnen toetsen.

Ad 4 : Tijdelijke ontwikkelingen (maximaal 10 jaar).

Dit onderdeel van de kruimelregeling kan betrekking hebben op alle mogelijkheden die de rest van de regeling niet biedt en ziet, anders dan de tekst wellicht doet vermoeden, niet alleen op het gebruik van gronden maar ook op het bouwen. Daarmee kunnen tal van ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, met als enige beperking dat aannemelijk moet zijn dat na 10 jaar herstel in de oude toestand kan plaatsvinden. Anders dan onder de oude wetgeving hoeft het daarnaast niet meer te gaan om bouwen en gebruik ten behoeve van een behoefte die naar zijn aard tijdelijk is. Ook voor een op zich permanente behoefte kan op basis van dit onderdeel van de kruimelregeling vergunning worden verleend.

Gelet op het onbepaalde toepassingsbereik en het feit dat een maximale duur van 10 jaar overeenkomt met een normale bestemmingsplanperiode wordt voorgesteld de verordening voorshands op alle vergunningen op basis van dit onderdeel van toepassing te verklaren.

Monitoring

De hiervoor gedane voorstellen betreffen een zo goed mogelijke inschatting van de effecten van toepassing van de kruimelregeling in relatie tot de provinciale ruimtelijke belangen.

Om te beoordelen of die voorstellen toereikend zijn, aangevuld of verbeterd moeten worden is een beter zicht op de diverse gemeentelijke toepassing van de kruimelregeling gewenst.

Parallel aan deze wijziging van de Verordening zal daarom de gemeenten verzocht worden om periodiek overzichten van met de kruimelregeling verleende vergunningen toe te zenden.

Mede aan de hand daarvan zal evaluatie van dit onderdeel van de verordening plaatsvinden.

Wijziging verordening

Dit onderwerp leidt tot aanpassing van artikel 1.2 van de Verordening ruimte.

4.21 Waterplan

Het Hoofdlijnenakkoord 2015 – 2019 van het college van Gedeputeerde Staten schetst de ambitie om beleid zo veel mogelijk integraal vorm te geven en te anticiperen op de visie die ten grondslag ligt aan de Omgevingswet. Specifiek voor het regionale waterbeleid is hieraan voldaan met de Visie Ruimte en Mobiliteit en de Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water. In het kader van de herziening van het Waterplan Zuid-Holland 2010-2015 is er daarom voor gekozen geen nieuwe integrale herziening op te stellen, maar een planherzieningsbesluit op te stellen dat bepaalt waaruit het waterbeleid bestaat. In het planherzieningsbesluit wordt verwezen naar de diverse vastgestelde beleidsdocumenten waarin het waterbeleid inmiddels geactualiseerd is opgenomen. Voor een aantal onderdelen blijft het Waterplan van kracht. Enkele onderdelen van de Visie ruimte en mobiliteit hebben in het ontwerp herzieningsbesluit van het Waterplan expliciet de status van regionaal Waterplan gekregen. Daarom

wordt ook in de Visie ruimte en mobiliteit expliciet aangegeven dat deze deels de status heeft van regionaal Waterplan. Dit gebeurt door opname van de volgende tekst:

“Tevens heeft de Visie ruimte en mobiliteit de status van regionaal Waterplan zoals bedoeld in de Waterwet artikel 4.4, 4.5 en 4.8, voor wat betreft de onderdelen die behoren tot het regionale waterbeleid, waaronder specifiek paragraaf 4.2, inclusief de kaarten ‘Waterveiligheid’ en ‘Zoetwatervoorziening en oppervlaktewater’, inclusief bijbehorende bijlagen.”

Wijziging visie

In paragraaf 5 (beleidscontext) van de Visie ruimte en mobiliteit wordt bovenstaande tekst ingevoegd waarin wordt aangegeven welke onderdelen van de visie de status hebben van Waterplan.

4.22 Regionale waterkeringen

In artikel 2.4 van de Waterwet is bepaald dat bij provinciale verordening regionale waterkeringen worden aangewezen en dat daarbij een veiligheidsnorm wordt vastgelegd. De provincie Zuid-Holland heeft voor ruim 2000 kilometer aan regionale waterkeringen in de provinciale waterverordeningen een veiligheidsnorm vastgesteld. In verband met de ruimtelijke doorwerking zijn de regionale waterkeringen op kaart 11 (waterveiligheid) van de Verordening ruimte weergegeven. Op grond van artikel 2.4.2. van de Verordening ruimte dient de regionale waterkering in het bestemmingsplan als zodanig te worden bestemd.

Toevoeging van een aantal regionale keringen

Door Provinciale Staten is in het provinciaal Waterplan Zuid-Holland (2015-2015) aangegeven dat moet worden onderzocht of naast de al genormeerde regionale waterkeringen ook waterkeringen met een compartimenterende functie (droge dijken) moeten worden opgenomen in de provinciale waterverordeningen. In het Planherzieningsbesluit Water 2016-2021 is bepaald dat deze doelstelling uit het oude waterplan van kracht blijft gedurende de nieuwe planperiode.

Teneinde aan de opdracht van Provinciale Staten te voldoen is door Gedeputeerde Staten op 1 december 2015 het ontwerpbesluit vastgesteld tot wijziging van de provinciale waterverordeningen:

- voor het Hoogheemraadschap van Delfland worden twee nieuwe regionale waterkeringen toegevoegd;
- voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard worden twee nieuwe regionale waterkeringen toegevoegd.

Tevens hebben Gedeputeerde Staten op 17 mei 2016 het ontwerpbesluit vastgesteld waarmee:

- voor het waterschap Hollandse Delta diverse nieuwe regionale keringen worden toegevoegd in de provinciale waterverordening.

Wijziging visie, programma en verordening

In verband met de ruimtelijke doorwerking is het noodzakelijk om de hierboven genoemde nieuwe regionale waterkeringen ook op te nemen op kaart 11 van de Verordening ruimte. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 4.2.2 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 4.2 van het Programma ruimte.

4.23 Grootschalige waterbergingsgebieden

De stand van zaken met betrekking tot de grootschalige waterbergingsgebieden is verschillend. Enkele van deze gebieden moeten nog worden aangelegd. Andere gebieden zijn al wel aangelegd maar zijn in een aantal gevallen nog niet of niet op de juiste wijze opgenomen in de legger/keur en het bestemmingsplan. Op een juiste wijze betekent dat zowel het bergingsgebied zelf als omliggende keringen zijn geborgd in de legger/keur van het waterschap en het bestemmingsplan van de gemeente. Gezien de verwachte klimaatsverandering wordt de planologische borging van de waterbergingsfunctie van deze gebieden in de toekomst alleen maar belangrijker.

Daarom zal de volgende tekst worden opgenomen in de Visie ruimte en mobiliteit:

“Grootschalige waterbergingsgebieden zijn een essentieel onderdeel van het regionale watersysteem en dragen mede bij aan het bereiken van de waterkwantiteitsnormen zoals opgenomen in de provinciale Waterverordeningen. Het is belangrijk dat de waterbergingsfunctie van deze gebieden via de legger/keur van het waterschap en het bestemmingsplan van de gemeente (juridisch) wordt geborgd, voor zover nog niet gebeurt, en vervolgens blijft geborgd. “

Tevens wordt een kaartfiguur in de visie opgenomen waarop de waterbergingsgebieden zijn aangeduid.

Wijziging visie

In paragraaf 4.2.2 (waterveiligheid) van de visie wordt bovenstaande tekst opgenomen onder het nieuwe kopje 'grootschalige waterbergingsgebieden', alsmede een kaartfiguur waarop de waterbergingsgebieden zijn aangeduid.

4.24 Duin- en Bollenstreek

De Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek is de visie van de 6 bollengemeenten op het buitengebied. Deze visie wordt momenteel geactualiseerd en ligt tot 21 april ter inzage. Vaststelling van de visie zal rond de zomer plaatsvinden. De actualisering leidt tot enkele wijzigingen in de ISG die ook directe gevolgen hebben voor de VRM. Bij de uitwerking van de ISG2016 naar specifieke regels en maatregelen zal wederom gekeken moeten worden naar eventuele aanpassingen van de VRM. Voor nu zijn er drie aanpassingen gewenst.

Om te spuiten graslanden

In de ISG2016 zijn twee graslanden geschrapd die waren gereserveerd voor omspuiting tot bollengrond. Het omspuiten van graslanden naar bollengrond levert bollengrond op met een kwaliteit die in de praktijk amper wordt gebruikt voor teelt. Bovendien probeert de Greenportontwikkelingsmaatschappij (GOM) de bollengrondcompensatie voornamelijk te bereiken door het saneren van verrommeling en het verbeteren van tweede klas bollengrond. In die context is het aanvaardbaar om de twee percelen grasland niet meer op te nemen als 'compensatiegebied bollenteelt' (om te spuiten graslanden) in de Verordening ruimte 2014. Deze twee locaties blijven dus behouden als open grasland in de bollenstreek.

Het eerste grasland ligt in de binnenduinrand. Het is een solitair stukje gras op een strandwal in een bollenlandschap. Mede daarom betreft het geen waardevol grasland en hoeft het geen specifieke aanduiding te krijgen in de VRM.

Het tweede grasland ligt naast glastuinbouwgebied Trappenberg- Kloosterschuur. Het ligt middenin een waardevol graslandengebied en is net een ontbrekend stukje. Het ligt ook in een strandvlakte. Dit grasland krijgt daarom in de VRM een specifieke status als waardevol grasland in de Bollenstreek.

Correctie kaartbeeld bollenteeltgebied

Een paar percelen ten westen van Sancta Maria in Noordwijkerhout is aangeduid als beschermd grasland in de Bollenstreek maar ten onrechte ook als bollenteeltgebied. Dit wordt gecorrigeerd.

Waardevolle graslanden in de Bollenstreek

Waardevolle graslanden waren destijds opgenomen in de Verordening Bescherming Landschap en Natuur (VBLN). Het was toen vooral bedoeld als verbodsbepaling tegen het omspuiten van graslanden tot bollenland. De VBLN is enkele jaren geleden ingetrokken, waarbij de bescherming van de waardevolle graslanden is overgeheveld naar de Verordening ruimte (artikel 2.3.7). Daarnaast zijn de graslanden aangeduid als 'beschermingscategorie 2' in het kader van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid (artikel 2.2.1). De regeling in artikel 2.3.7 is strenger dan de regeling in artikel 2.2.1. Hierdoor doet zich soms de vreemde situatie voor dat een ontwikkeling wel past in het ruimtelijk kwaliteitsbeleid, maar in strijd is met de specifieke regeling in artikel 2.3.7.

In verband hiermee wordt de bescherming van de graslanden overgeheveld van beschermingscategorie 2 naar beschermingscategorie 1. Tevens wordt op de kwaliteitskaart de ambitie voor de graslanden in de bollenstreek expliciet benoemd. De noodzaak voor een aanvullende regeling in artikel 2.3.7 komt hierdoor te vervallen. Dit artikel wordt daarom ingetrokken.

Glastuinbouwgebied zuidelijke Rooversbroekpolder

De Rooversbroekpolder is in de Regionale Structuurvisie voor Holland Rijnland in 2008 aangeduid als glastuinbouwgebied om daarmee invulling te geven aan een mogelijke behoefte aan glastuinbouwgebieden vanuit Rijnsburg en eventueel ook voor verplaatsing van verspreid glas uit de bollenstreek. In de afgelopen jaren zijn er een paar bedrijven naar het noordelijk deel van het gebied verplaatst. Vanuit de sector zelf wordt aangegeven dat vooral het zuidelijk deel van de polder ongeschikt is voor glastuinbouw qua verkaveling en ondergrond. Bovendien blijkt uit een onderzoek dat Katwijk heeft laten uitvoeren naar het glastuinbouwcluster rondom Rijnsburg dat dit cluster zich daar steeds meer concentreert en specialiseert. De locatie Rooversbroekpolder ligt te excentrisch.

Om de huidige bedrijven in het noorden te bestendigen en eventueel uitbreidingsruimte te bieden blijft in dit gebied de glastuinbouw aanduiding gehandhaafd in de ISG2016. Het zuidelijk deel wordt echter niet meer gereserveerd voor glastuinbouw. Men voorziet het behoud van de huidige graslanden voor veeteelt en recreatief medegebruik.

Het voorstel van de gemeente wordt gehonoreerd. Voldoende is aangetoond dat op deze plaats geen glastuinbouw gerealiseerd zal worden. Bovendien levert het duurzaam gebruik van de gronden als agrarische/recreatieve graslanden winst op qua ruimtelijke openheid en kwaliteit. Het is niet nodig deze locatie als waardevol grasland aan te duiden. Het gaat om een droogmakerij die voor veeteelt wordt gebruikt.

Wijziging visie, programma en verordening

Een tweetal graslanden wordt geschrapt als 'compensatiegebied bollenteelt' op kaart 3 (teeltgebieden) van de Verordening ruimte.

Een aantal percelen wordt geschrapt als 'bollenteeltgebied' van kaart 3 (Teeltgebieden) van de Verordening ruimte.

Het grasland nabij glastuinbouwgebied Trappenberg-Kloosterschuur wordt toegevoegd als 'beschermde grasland in de bollenstreek' op kaart 3 (teeltgebieden) en kaart 7 (beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit) van de Verordening ruimte.

Het zuidelijk deel van de Rooversbroekpolder wordt geschrapt als glastuinbouwgebied op kaart 3 (teeltgebieden) van de Verordening ruimte.

Op kaart 7 (beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit) van de Verordening ruimte worden de beschermde graslanden in de Bollenstreek overgeheveld van beschermingscategorie 2 naar beschermingscategorie 1. Artikel 2.3.7 van de Verordening ruimte komt te vervallen. De toelichting van de verordening wordt hierop aangepast. Evenals de teksten hierover in paragraaf 3.2.2 en bijlage 1 (uitwerking kwaliteitskaart)van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 2.4.2 (Greenports) van het Programma ruimte.

Bovengenoemde kaartaanpassingen werken door op de kaarten in paragraaf 3.2 van de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 2.4.2 van het Programma ruimte.

4.25 Noordrand Goeree

In de Noordrand van Goeree-Overflakkee wordt een bijzonder woonmilieu gerealiseerd. Het gaat om 40 woningen (geen recreatiewoningen). De woningen worden gebouwd op een terp aan de dijk van het Haringvliet, waarbij de rest van de Eerste Bekading als natuur wordt ontwikkeld. De gronden voor de terp komen uit het door het waterschap Hollandse Delta aan te leggen zoetwaterkanaal. Het kanaal is een van de compenserende maatregelen kierbesluit Haringvliet (CMK). De aan te leggen 75 ha natuur sluit aan en is vergelijkbaar met de buitendijkse natuur aan het Haringvliet. Deze natuurontwikkeling zal voor het publiek toegankelijk zijn en wordt gefinancierd uit de woningbouwontwikkeling.

Wijziging visie, programma en verordening

Dit leidt tot toevoeging van een tekstblok hierover in paragraaf 3.6 van het Programma ruimte. Tevens wordt de woningbouwlocatie toegevoegd aan de 3 ha kaart in het Programma ruimte.

De natuurontwikkeling leidt tot aanpassing van de begrenzing van het NNN op kaart 7 (beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit) en kaart 8 (Natuurnetwerk Nederland) van de Verordening ruimte. Dit werkt door op de kaarten in paragraaf 3.2 en 3.4 in de Visie ruimte en mobiliteit en paragraaf 3.4 van het Programma ruimte.

4.26 Plaspoelpolder Rijswijk

Rijswijk heeft een toekomstvisie opgesteld voor bedrijventerrein Plaspoelpolder. Enkele onderdelen van het provinciaal beleid kunnen belemmerend werken voor de ontwikkeling die de gemeente voor ogen heeft.

Op de kaart met bedrijventerreinen in het Programma ruimte is een te groot deel van de Plaspoelpolder aangeduid als watergebonden bedrijventerrein. Een behoorlijk deel van deze gronden

heeft echter geen directe relatie met het water. Deze delen worden daarom op de kaart bedrijventerreinen in het Programma ruimte omgezet in regulier bedrijventerrein. Zo ontstaan in die delen meer mogelijkheden voor de door Rijswijk gewenste functiemenging. Het gebied aan de haven en de Vliet bieden volgens de toekomstvisie Plaspoelpolder van de gemeente Rijswijk grote kansen om een prettig verblijfsgebied (o.a. wonen, horeca, werken) te realiseren. De provincie houdt voor de percelen die een directe ligging hebben aan het water vast aan de aanduiding watergebonden bedrijventerrein. Dit betekent dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een watergebonden bedrijventerrein in hoofdzaak watergebonden bedrijven toelaat.

Het enige perceel met een hoge milieucategorie op het watergebonden bedrijventerreindeel is het perceel van de voormalige betoncentrale. Inmiddels is de centrale ontmanteld. Feitelijk is de locatie te klein (3.000 m²) voor een betoncentrale. Dit perceel blijft vanwege de ligging aan het water wel gehandhaafd als watergebonden bedrijventerrein. Bij het bepalen van de hoogst mogelijke milieucategorie in het bestemmingsplan kan rekening worden gehouden met de toekomstige ontwikkeling van andere delen van de Plaspoelpolder tot een gemengder gebied.

Wijziging programma

Op de kaart met bedrijventerreinen in paragraaf 2.2.4 van het Programma ruimte wordt een kleiner deel van de Plaspoelpolder aangeduid als watergebonden bedrijventerrein.

In paragraaf 2.2.2 van het Programma ruimte wordt een passage toegevoegd over de Plaspoelpolder.

4.27 3 ha kaart

Als gevolg van de actualisering van de regionale woonvisies en andere actuele ontwikkelingen zijn er de volgende toevoegingen op de 3 ha kaart in het Programma ruimte:

- Woningbouwlocatie Weide II, gemeente Zederik, kern Meerkerk
Betreft een woningbouwlocatie met een bruto oppervlakte van 15,7 hectare, waar ongeveer 150 woningen zullen worden gerealiseerd in een planperiode van 10 jaar. De ontwikkeling past in de geactualiseerde regionale woonvisie. In ruimtelijk opzicht is het een logische uitbreidingsrichting.
- Uitbreiding bedrijventerrein Meerkerk IV, gemeente Zederik, kern Meerkerk
Betreft uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Meerkerk IV met ongeveer 7 hectare bruto. Het bestaande bedrijventerrein is grotendeels uitgegeven, op 3.000 m² na. De ontwikkeling past in de vastgestelde regionale bedrijventerreinenstrategie. In ruimtelijk opzicht is het een logische uitbreidingsrichting.
- Woningbouwlocatie Kreekzone, gemeente Midden-Delfland, kern Den Hoorn
Betreft een woningbouwlocatie met een oppervlakte van 3,8 hectare bruto. De ontwikkeling past in de geactualiseerde regionale woonvisie. In ruimtelijk opzicht is het een logische uitbreiding, aansluitend op een andere woningbouwlocatie.
- Woningbouwlocatie De Nieuwe Marke, gemeente Goeree-Overflakkee
Betreft een woningbouwlocatie in het kader van de ontwikkeling Noordrand. In combinatie met de ontwikkeling van 75 hectare natuur, wordt hier een bijzonder woonmilieu ontwikkeld met ongeveer 40 woningen. De natuurontwikkeling wordt gefinancierd uit de woningbouwontwikkeling en zal voor het publiek toegankelijk zijn.
- Woningbouwlocatie Ouddorp Bad, gemeente Goeree-Overflakkee, kern Ouddorp
Betreft een woningbouwontwikkeling met een oppervlakte van ongeveer 6 hectare. Voor een deel hiervan zijn al bestemmingsplannen vastgesteld. Omdat de totale ontwikkeling meer dan

3 hectare bedraagt, wordt deze locatie alsnog toegevoegd aan de 3 ha kaart. De ontwikkeling past in de geactualiseerde regionale woonvisie.

- Bedrijventerrein De Driehoek, gemeente Sliedrecht
Betreft een nog te ontwikkelen bedrijventerrein met een omvang van 6,7 hectare uitgeefbaar terrein. Er is al een vigerend bestemmingsplan dat deze ontwikkeling mogelijk maakt, maar het terrein ontbreekt nog op de 3 ha kaart in het Programma ruimte. Reden hiervoor is dat het gebied tot nu toe werd beschouwd als bestaand stads- en dorpsgebied, door de inklemming tussen infrastructuur.
- Woningbouwlocatie Spaanse Polder 's-Gravenland, gemeente Schiedam
Dit plangebied is ingeklemd tussen de bedrijventerreinen 's-Gravenland in Schiedam en Noord-West in Rotterdam. De woningbouwontwikkeling maakt onderdeel uit van de regionale woningmarktafspraken tot 2025. In het plangebied worden ongeveer 50 woningen gerealiseerd.

In de tabel behorende bij de 3 hectare kaart zijn er enkele wijzigingen als gevolg van de vaststelling van bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen. De locaties verschuiven daarom van de tabel "bedrijventerreinen zachte capaciteit" naar de tabel "bedrijventerreinen harde capaciteit".

Het gaat om de volgende bedrijventerreinen:

- Kickersbloem 3 (uitgezonderd de vierde kwadrant), gemeente Hellevoetsluis
- Nieuwe Wetering Kruiswijk, gemeente Krimpenerwaard
- Lekkerkerk Oost, gemeente Krimpenerwaard
- Business Park Vredenburg, gemeente Waddinxveen
- Logistiek Park A12 (voor wat betreft de eerste fase) gemeente Waddinxveen

Voor de meeste bedrijventerreinen is de aanduiding van de oppervlakte exacter aangegeven dan voorheen.

Bedrijventerrein Werklint (gemeente Bodegraven-Reeuwijk) is geschrapt op de 3 ha kaart, omdat deze ontwikkeling niet meer doorgaat.

In de tabel en op de kaart is de woningbouwlocatie Braassemerland (gemeente Kaag en Braassem) uitgesplitst in 5 deellocaties: Westend, Veilingvaart, Centrum, GEM en Waterrijck. Laatstgenoemde deellocatie stond afzonderlijk op de kaart en op de tabel en valt dus nu onder de hoofdlocatie Braassemerland.

Ten slotte zijn er in de tabellen nog enkele wijzigingen en verbeteringen in de naamsaanduiding van locaties.

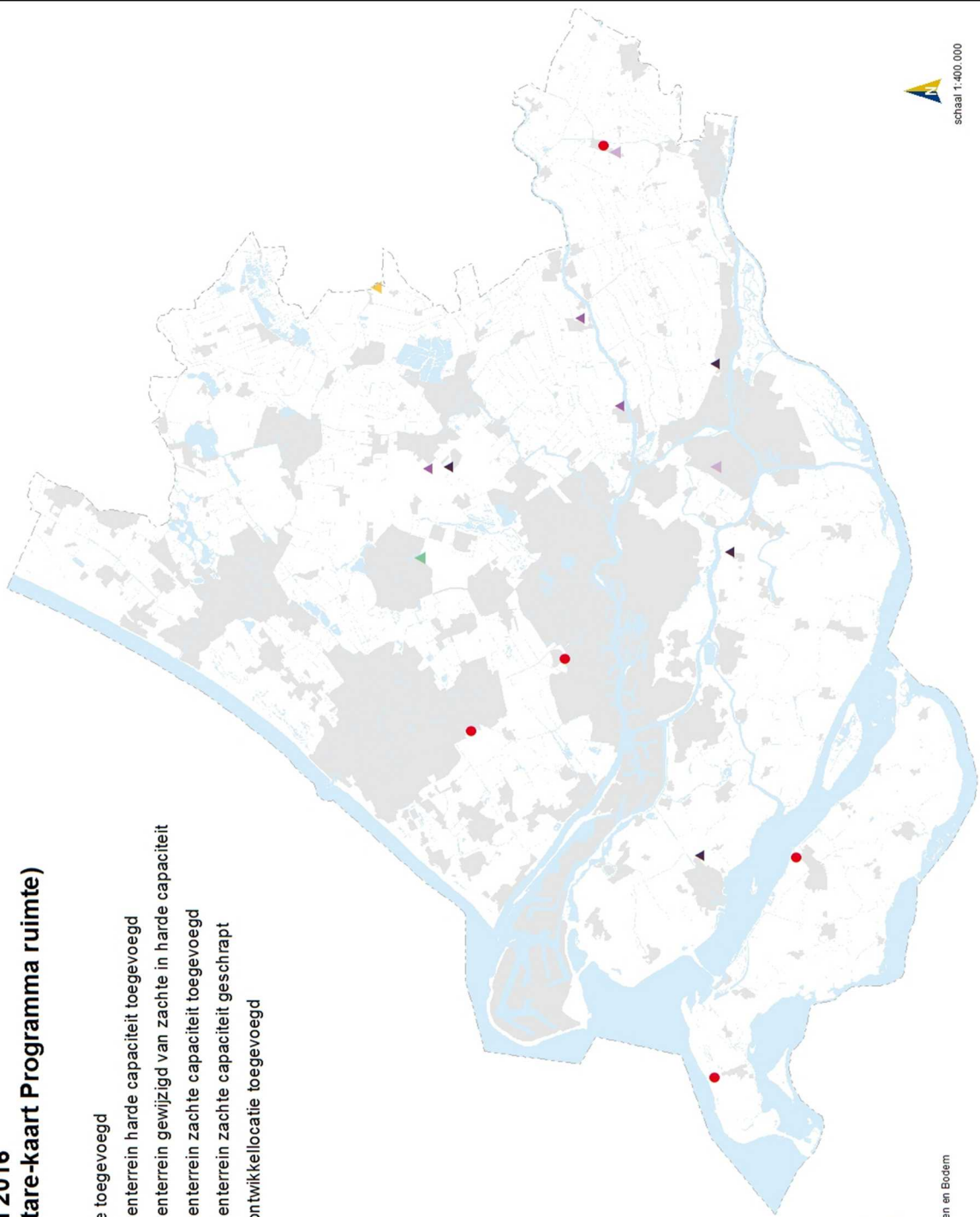
Wijziging programma

Bovenstaande leidt tot aanpassing van de 3 hectare kaart en de bijbehorende tabellen in paragraaf 2.2.1 van het Programma ruimte.

Actualisering VRM 2016 (wijzigingen 3 hectare-kaart Programma ruimte)

Wijzigingen:

- woningbouwlocatie toegevoegd
- ▲ reservering bedrijventerrein harde capaciteit toegevoegd
- ▼ reservering bedrijventerrein gewijzigd van zachte in harde capaciteit
- ◀ reservering bedrijventerrein zachte capaciteit toegevoegd
- ▶ reservering bedrijventerrein zachte capaciteit geschrapt
- ▲ andere stedelijke ontwikkellocatie toegevoegd

Overig
 --- Provinciegrens
 ■ Oppervlaktewater
 ■ Steden en dorpen

provincie Zuid-Holland, afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
 17 mei 2016

 schaal 1:400.000

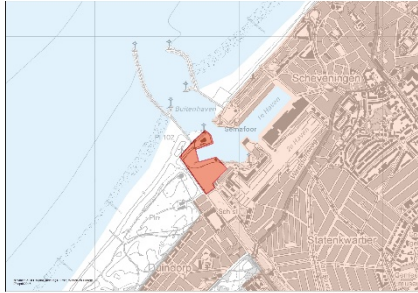
4.28 Aanpassing kaarten

Sinds de Visie ruimte en mobiliteit, de Verordening ruimte en het Programma ruimte op 9 jul 2014 zijn vastgesteld, is een aantal onvolkomenheden op de kaarten geconstateerd. Het gaat dan om een niet (goed) verwerkte toezegging, een verkeerde begrenzing, een achterhaald feit en dergelijke. Het gaat in alle gevallen om beleidsarme correcties. De volgende verbeteringen worden in deze Actualisering doorgevoerd:

- Noordelijke Randweg Rijnsburg
Per abuis is dit mogelijke alternatief in het Programma ruimte bij de vaststelling in juli 2014 niet geschrapt. Dit leidt tot wijziging van de kaart in paragraaf 2.3.1 van het Programma ruimte.
- Gewenste regionale hoofdfietsverbinding Katwijk-Voorhout via 't Heen
Dit tracé is reeds een aantal jaren geleden als niet haalbaar terzijde geschoven en kan nu worden geschrapt van de kaart in paragraaf 2.2.2 van de Visie ruimte en mobiliteit
- Havenindustriële complex
Per ongeluk is een verkeerd bestand gebruikt met een verkeerde begrenzing tot gevolg. De kaart in paragraaf 2.4.1 van het Programma ruimte wordt verbeterd.
- Glastuinbouwgebied Roelofarendsveen
Op de kwaliteitskaartlaag van de cultuur- en natuurlandschappen staat het glastuinbouwgebied van Roelofarendsveen ten onrechte aangegeven als droogmakerij. Het is echter een onverveend bovenland. Zo zal het nu worden aangeduid in bijlage 1 (uitwerking kwaliteitskaart) laag 2 cultuur- en natuurlandschappen van de Visie ruimte en mobiliteit.
- Veenlandschap ten noorden van Pijnacker
In de Visie en in het Programma ruimte is per abuis een stuk veenlandschap niet aangegeven. Dat leidt tot correctie van de kaart in paragraaf 5.3.1 van de Visie en paragraaf 5.3.1 van het Programma ruimte.
- Dunimar Noordwijkerhout
Dunimar staat ten onrechte aangeduid als recreatiegebied en valt daarmee onder beschermingscategorie 2. Dit leidt tot wijziging van kaart 7 in de Verordening ruimte, de kaart in paragraaf 3.2 en 3.6 in de Visie en in paragraaf 3.2, 3.4 en 3.6 in het Programma ruimte.
- Eendragtspolder Zevenhuizen
De begrenzing van het recreatiegebied en de roeibaan in de Eendragtspolder corresponderen niet met de daadwerkelijke situatie. Dat leidt tot correctie van de kaart in paragraaf 3.2.4 en 3.6 in de Visie en paragraaf 3.4 en 3.6 in het Programma ruimte.
- Plaspoelpolder Rijswijk
De aanduiding watergebonden bedrijventerrein is in het Programma ruimte groter dan de feitelijke situatie. Nu wordt de juiste grens aangegeven op de kaart in paragraaf 2.2.4 van het Programma ruimte.

- Norfolk-terrein Scheveningen

Het westelijk deel van het Norfolk-terrein is ten onrechte niet aangeduid als bestaand stads- en dorpsgebied 2014. Ten tijde van de vaststelling voldeed het betreffende terrein al aan de definitie van bsd. De begrenzing wordt nu gecorrigeerd.

Wijziging visie, programma en verordening

Deze correcties leiden tot de hierboven aangegeven kaartwijzigingen in de Visie ruimte en mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte.